

Zpravodaj

LOUTKÁŘSKÁ CHRUDIM – 73. ROČNÍK

4. 7. 2024 | ČÍSLO 6.

Mirka Bělohlávková: Plním si teď sny

Loutkoherečka Mirka Bělohlávková je na Chrudimi jako doma od časů, kdy tu hrála s Divadlem DNO, a dnes se sem pravidelně spolu se svým mužem Kamilem vrací jako lektorka rodinných seminářů. Patnáct let byla spjatá s libereckým Naivním divadlem, teď ale prochází životní změnou.

Nedávno jsi asi mnoho lidí překvapila, když ses vydala na volnou nohu. Co se teď před tebou otevírá?

Můžu ti říct, co je pro mě nový, co objevuju, co zjišťuju. Co se přede mnou otevírá? Já si teď plním sny. Dělam věci, který mě baví, který chci dělat, s lidma, se kterým chci dělat já a který chtějí dělat se mnou... A to je moc hezký. Pouštím ven přetlaky, který jsou tam už dlouho uloženy. Je to super a učím se třeba zjišťovat, že nemůžu udělat všechno naráz, že je potřeba si to rozvrhnout a že když je červen a já mám od ledna za sebou čtvrtou premiéru... To může být člověk unavenej, protože to trošku přestřelil.

To byly čtyři premiéry tvého Divadla jednoho Edy?

Dvě premiéry Divadla jednoho Edy, jedna premiéra pod Damúzou a jeden projekt pro Valdštejnskou loďku, i když ten teda popravdě mít premiéru teprve bude.

Řekneš mi, co to všechno je a bude?

První byla vyloženě moje věc, *O medvídku Hajáčkovi*, tu tady budu dnes ráno hrát. To je vyloženě pohádka: se nejmladší dcerou jsme řešily takový ty různé večerní rituály a mně přišlo, že by mě bavilo o tom udělat představení. O tom, jak to má každý dítě jinak, a o medvídkovi, který je trošku detektiv a snaží se přijít na to, proč zvířátka nemůžou usnout. Pod Damúzou jsme udělali batolecí inscenaci, která se jmenuje *Chramst* – to byl zase přetlak Dianky Čičmanové, která mě přizvala a já z toho mám velkou radost. Třetí věc je v Divadle jednoho Edy *Medvídek Mojko*. Ta vznikla tak, že mám kamarádku, která pracuje právě tady v Chrudimi v organizaci Amalthea; starají se o děti v pěstounské péči, o adopci, sanaci v rodinách a vůbec všechno, co vás napadne. Jsou úplně úžasní. Dělalí různá informační odpoledne pro potenciální pěstouny, mívají tam i divadlo a kamarádka mě poprosila, jestli bych jim tam třeba nemohla přijet zahrát. Tak

jsem přijela zahrát a sice bylo hezký zahrát jim tam, proč sloni k chobotu přišli, ale nebylo to moc k jejich tématu, takže jsme se začali bavit o tom, že bych udělala inscenaci přímo pro ně. *Medvídek Mojko* je terapeutická knížka pro děti, co jsou v pěstounské péči. Na příběhu medvídka je popsáno, jak se to stane, že je dítě odebráno od matky, a jak to je s pěstounstvím. Zkusili jsme to udělat jako představení, odpremiérovali ho a ukázalo se, že není hratelný jako „nedělní pohádka o medvídkovi“, protože je to tak strašně silné téma, co není zaobalené do příběhu jako druhý nebo třetí plán, ale je to vlastně první plán té inscenace. Lidi na to musí být už předtím připravení, ideálně o tom něco trošku vědět a ideálně si o tom pak moct popovídat. Ve spoustě lidí to téma otevírá spousty věcí.

A ta čtvrtá věc?

Ve Valdštejnské lodžii u Jičina chystáme s velkými marionetami inscenaci o Valdštejnovi, hrát se bude celé prázdniny vždycky v pátek.

Takže tip na výlet!

V té Lodžii to je parádní, určitě moc zvu.

Máš na srdci ještě něco?

Na té volné noze mě jenom strašně nebaví organizace, hrozně se s tím trápím. Takže hledám produkční. Ozvěte se!

Michal Zahálka

Děkování

Vážené čtenářky, milí čtenáři,

těch pár chrudimských svátečních dní zase jednou rychle uteklo. Mně osobně tentokrát ještě mnohem rychleji: mám dojem, že jsme se Zpravodajem před chvilinkou začali, a už přišel čas se loučit a děkovat.

Já děkuju rád, a tak dovolu, abych na tomhle místě opravdu velice, velice ze srdce poděkoval svým skvělým redakčním kolegyním a kolegům Františce Benešové, Milanu Háblovi, Jacquesi Josephovi, Jarkovi Jurečkovi a Jitce a Honzovi Šotkovským. Všichni skvěle psali, ochotně pomáhali se vším, co bylo potřeba, a všechny vyvstalé problémy řešili, sotva jsem na ně jen pomyslel. Je to tým, se kterým je radost být.

Za recenze díky Ludku Richterovi, za nápady překypující dětskou přílohu Adamu Češnerovi, Báře a Katce Molčíkovým a jejich týmu. Za skvělé fotky a neutuchající nasazení díky spolehlivému lvu Mičkalovi a za hrdinný výkon v sazbě, ale taky za skvělé parťáctví Petře a Vojtovi Líbovým. Je mi vždycky opravdu ctí a potěšením.

Díky festivalovému týmu za skvělé podmínky k práci a svěřenou důvěru a svobodu. Díky chrudimským občerstvováním za péči: zvláštní poděkování patří sousední Čajovně U Cesty, která nás čaji zásobovala zcela nezištně a jen s velkým vypětím všech sil se nám občas povedlo i zaplatit.

Díky všem loutkářkám a loutkářům za potravu ducha a spoustu inspirace.

A samozřejmě díky vám všem, že jste nás četli, a třeba nám taky občas něco řekli nebo poslali. Když budete chtít, napište nám, co se vám líbilo i nelíbilo. Jsme zvědaví a pomůže nám to vymyslet, co třeba příští rok dělat zase nějak jinak a snad líp.

Budeme se těšit (nejpozději) v Chrudimi na viděnou!

Michal Zahálka

Abakadabra, znovu do akce!

Vladimír Mikulka na Nadivadle v recenzi premiéry *Postradatelných* Buchet a loutek napsal ráznou obhajobu divadla, které nepotřebuje objevovat nové a originální postupy, které si prostě s energií a vynalézavostí drží svůj zavedený styl a poetiku. Nuže, ani mně nevádí, že jsem šel na Buchty a loutky a dostal jsem prostě Buchty a loutky: mám rád jejich tradiční míchanici loutkových stylů, popkulturní parodičnost i ležerní hláskování. Sám konstrukt loutkové parodie na akční film zní tuze slibně, nápad obsadit do rolí mužů, kteří chtějí v předem ztracené misi dokázat, že ještě nepatří do starého železa, ikonické trio českých loutkových pohádek Černokněžník–Vodník–Čert je vyloženě báječný. Navíc se tato trojka omšelých veteránů hezky prolíná s trojicí Bečka–Beran–Brukner, na nichž je taky už vidět, že mají na poli loutkové akce leccos za sebou. Takto vypečeně rozehrané partii, do níž posléze v roli hlavního padoucha vstoupí i jakýsi Hurvínek na steroidech spolu s krvelačným Žerykem, nelze vlastně nic moc vytknout: až na to, že je poněkud řídká. Až příliš se zde spoléhá na opakované vtipy – zejména na nablblé dialogy, v nichž se postavy emotivně navzájem utvrzují v jednoduchých pravdách – a relativně málo dojde na očekávanou parodii běžných rekvizit akčního žánru (závěrečná střílečka mi přišla vyloženě odbytá). Všechno potřebné tady je a všechno vlastně funguje, ale na 75 minut je to poněkud málo. Pozdní hodina včerejšího představení i pokročilý čas běhu festivalu proti Buchtám hrály určitě dost, ale postupný pokles smíchové reakce zprvu rozjařeného publika byl myslím celkem znatelný.

Jan Šotkovský

Dokument je důvodem k tomu být drzý

Rozhovor s těmito dvěma dámami se točil kolem animovaných a dokumentárních filmů. Společně totiž vedou na letošní Loutkářské Chrudimi seminář animovaného filmu pro dospělé. Kateřina Knappová se skrze dokumentární filmy dostala k animaci a teď vede animační Ateliér Aniděti. Šárka Sklenářová se naopak přes animaci dostala k dokumentu, kterému se na pozici střihačky věnuje doteď.

Kateřino, jak přesně jste se dostala od dokumentárních projektů k animování?

Kateřina Knappová: To je celkem jednoduché. Mně se v životě daří, že jsem se mohla pracovně věnovat tomu, co mě zrovna baví. Pracovních aktivit jsem postupně vyzkoušela řadu, kromě filmu i výstavnictví nebo divadlo, což mě asi už nějak táhlo k animaci, protože už od dětství si aktivně kreslím. Animace je pro mě kombinací části filmové a výtvarné, tudíž můj přechod byl naprosto pochopitelný. Nikdy jsem to nebrala jako přechod od dokumentu k animaci, spíš tak, že jsem se v různých životních etapách zajímala o jiné aktivity.

Máte nějaké oblíbené animované filmy/seriály?

KK: Já jsem takový staromilec. Kromě klasických Večerníčků, například *Maxipes Fik* a *Pojďte, pane, budeme si hrát*, mám hodně ráda práci Jana Švankmajera, pracuje s věcmi, které ho bytostně oslovují. V mých očích je mistrem animace.

Přemýšlela jste někdy nad návratem k dokumentárnímu formátu?

KK: Prakticky jsem nikdy dokumenty neopustila. Pořád mě to baví. Ráda ho točím a sleduji. Každoročně vytváříme s dětmi

animovaný dokumentární film, který spočívá v tom, že nahrajeme rozhovor se zajímavou osobností nebo se zaměříme na různé historické události, což následně zanimujeme. Pokud je dokument o člověku, snímáme i obraz, avšak výsledný tvar se skládá jak ze skutečnosti, tak i z animovaných pasáží.

Vedete animační Ateliér Aniděti, zde na festivalu je Váš seminář určen pro dospělé. V čem se liší Váš přístup a typ práce?

KK: Vlastně nijak, jelikož přístupem je to dost podobné. Já tady prostě беру dospělé jako děti, protože když si takhle přijde někdo hrát s animováním, je v duši stále dítětem. Je naprosto jedno do jaké věkové kategorie člověk spadá, vzhledem k tomu, že dílnu máme především postavenou na hře.

Šárko, mohla byste mi popsat vaši cestu ke střihačství?

Šárka Sklenářová: Mně to vlastně spadlo do cesty. Já jsem se v dětství zabývala malováním, tancováním, divadlem, přesto jsem toužila po studiu teoretického oboru. Když jsem začala chodit na vysokou školu, uvědomila jsem si, že je mi to málo

a nechci jen poslouchat, nýbrž i vytvářet. Já o sobě vím, že nemám nijak vytříbený talent, abych něco sama udělala, k čemuž se náhodou nabídl střih. Tehdy mi totiž jedna moje kamarádka povídala o svém švagrovi, který mluvil o střihačství jako o něčem, během čehož se spájí teorie a praxe dohromady. Pro mě se jedná o chemickou dílnu, v níž se míchají různé ingredience, stáváte se kuchařem, vyšivačem, vypravěčem atd.

Jak jste se dostala od střihu animáků k dokumentárním projektům?

ŠS: Za tím stojí opět náhoda. Když jste střihačem, nemáte moc na výběr, čemu se chcete věnovat, protože jste závislý na tom, kdo si vás pozve na spolupráci. Na FAMU mě hodně bavilo malování a nějak jsem k sobě přitahovala animátory, se kterými jsem navazovala spolupráce. V ročníku jsem byla s osobnostmi jako je Tomáš Luňák, Lucie Sunková, David Soukup, se kterými jsem dělala jejich cvičení a náramně mě to bavilo. Pak mi do cesty začali vcházet dokumentaristé a já jsem postupně zjišťovala, že jako střihačka mám v tomto formátu snad největší prostor, jelikož výsledné dílo vzniká až ve střihu.

Proměnila se razantně vaše práce od doby, kdy jste začínala?

ŠS: Já jsem taková rukodělná a popravdě mi vyhovovalo daleko více, když jsem byla ještě na FAMU a střihali jsme 16mm a 35mm film. Sice se jednalo o zdlouhavou práci, ale podle mě, aby film byl dobrý, potřebuje ještě čas, jelikož ve střihu teprve zraje. Když se střihá na počítači, můžete si záznam různě posouvat, přibližovat a průběžně hledat, kdežto s filmem je tomu jinak. Tam si člověk musí představovat, jak výsledek bude vypadat.

Obě jste poprvé na Loutkářské Chrudimi. Jak si to tady zatím užíváte?

ŠS: Já si to tady hodně moc užívám spolu s našimi dětmi. Pro mě je to obrovský objev a jsem smutná, že mi nikdy nikdo o Loutkářské Chrudimi neřekl dřív. Fascinuje mě, jak sem jezdí celé rodiny každý rok, třeba 15 let a déle. Moc krásný festival.

KK: My si to tady užíváme obě, jelikož všechny místa, co se tu nabízejí, objevujeme společně. My tu jsme sice poprvé, ale máme pocit jako bychom tu už několikrát byly. Hodně fascinující prostředí a obdivuju organizátory, že festival dokázali připravit bez jakékoli křeče. Hned, jak jsme přijely, všechno na seminář bylo připraveno, jelo se. Přátelská energie a kreativita se brzy dostavily. Já jsem sem jela poněkud unavená z uplynulého školního roku a za týden mě ještě čeká jedna těžká věc, bála jsem se, že si tolik neodpočinu, ale opak se stal pravdou. Dostala jsem se do takového rozpoložení, že budu odjíždět s energií, kreativitou a potřebou něco tvořit.

Znaly jste se již před Chrudimi? Co Vás baví na vedení semináře v tandemu?

ŠS: Známe se s Kátou už hodně dlouho. Moje dcera k ní chodila na animační kurzy a já jsem z povzdálí jen závistivě koukala, jak to krásně dělá. Měla jsem hezký pocit, že tráví čas s člověkem, který má takovou fantazii a dává dětem svobodu.

KK: Já znám vlastně všechny dospěláky přes děti, které ke mně chodí. (smích) Za práci ve dvou jsem ráda, člověk se necítí sám. Dokonce jsem tak zlenivěla, že když se mi nad něčím nechce přemýšlet, tak se vždycky ptám Šárky. Přece jen máme každá jinou profesi, takže se můžeme doplňovat.

Přiblížily byste nám průběh vašeho semináře?

KK: Tenhle seminář je vzhledem k filmářské práci jedním velkým zmenšením a zkratkou. Pět dnů je hodně krátká doba na to něco vytvořit a obdivuji naše seminaristy, že se do toho pořádně zakousli. Animace se na začátku neobejde bez teorie, takže seminář začal ztěžka, protože jsme musely vysvětlovat spoustu zákonitostí animace. Měla jsem obavy z toho, že si tady ten první den všichni odtrpí a následující nikdo nedorazí kvůli monotónnosti našeho prvního setkání. Ale přišli všichni a tvorba se pomalu začala rozjíždět. Během druhého dne se

vrhne na výtvarnou práci, vytváří se loutky, malují se kulisy a pozadí, přichází se do kontaktu s různými barvami a materiálem. Překypuje to tu nápady, které se pokoušejí zhmotnit se, ztvárnit. Následuje focení, což je také diametrálně odlišná práce, během níž se musí zcela jinak uvažovat, protože se pracuje s jinými pravidly. Další dva dny seminaristé animují a fotí, čemuž já říkám „stavění domečku“. Vidí před sebou, jak dílo roste, a pomalu dosahují na konec svého příběhu. Opravdu jsem měla strach, že seminaristé nebudou ochotní animaci dávat tolik času, ale teď je pět a stále tu někdo je a tvoří. Neustále se vrací, protože chtějí mít svou animaci vypiplanou a podle svých představ. Na závěr je čeká postprodukce, střih, nasazování hudby a tvorba ruchů. A to už si otevřeme flašku vína a můžeme zvolnit a mít radost z toho, co děláme. Za poměrně krátkou dobu se toho seminaristi hodně naučí, ale je pravda, že je to pro všechny trošku stres.

ŠS: Myslím, že není co dodat.

Co Vás baví na animovaných filmech nebo dokumentech?

KK: V dokumentech můžete nahlédnout do duše a myšlení někoho jiného, můžete poznat jiné věci než ty, které se dějí ve vašem životě. Také mě baví, že se mohu ztotožnit s někým jiným. A animace je pro mě snová záležitost, je v ní možné úplně všechno. Může to být úplný nonsens, je možné, aby cihla létala a zvířata mluvila. To je krásný, nejen dětský, svět.

ŠS: Na dokumentu se mi také líbí, že skrz něj můžeme nahlédnout do duše jiného člověka. Nejsou to jen mluvící hlavy a chodící lidi, ale také s ním můžeme čarovat. Pracuje se s hudbou, se slovem, je to propojení všech umění. Navíc se mohou lišit v tématu, každý dokumentarista má jiný přístup.

KK: Je tam všechno ze života.

ŠS: Jako kdybyste zkoncentrovali celý život na filmové pásce. Současně nám to udělá zkratku ke člověku. Můžeme se dotknout jeho života, je to důvod k tomu být drzý, nakukovat někomu do domácnosti, když třeba děláte o někom portrét. Je to vždycky otisk tvůrce, jeho subjektivní pohled, momenty, které ho zajímají.

Jak trávíte svůj volný čas, když zrovna nesedíte u monitoru?

KK: Pokud nesedím u monitoru, trávím nejvíce času se svými dětmi. Hodně cestujeme, jsme spolu, chodíme na výstavy, do divadla. Snažím se co nejdéle zůstat s nimi v dětském světě. Jinak sbírám všechny ty předměty a blbosti, které mi dělají radost a používám je v animaci. Ale hodně času opravdu trávím u monitoru a u animace.

ŠS: Já trávím strašně času u monitoru, možná většinu. A protože je to samotářská práce, volné chvíle také trávím s dětmi. Jsem ráda v jejich světě a ráda je poznávám. Jinak jsem komunitní člověk, v Praze na Suchdole se mi podařilo spoluvytvořit komunitu, která dělá zajímavé projekty, koncerty a festivaly. Dokonce si děláme suchdolský kraj, tancujeme, sdílíme. To mě zachraňuje od samotářského zaměstnání. Přátel se mi smějí, že život vnímám spíše virtuálně, z monitoru.

Máte nějaký lék nebo uzdravovací metodu, když vás bolí oči od koukání do monitoru?

KK: Koukat se do krajiny, do přírody. Být hodně venku.

ŠS: Já koukám do blba. (smích)

KK: Do blba je taky fajn.

Anketa

Oslovili jsme různými cestami čtyřicítka těch, kdo festival v různých rolích absolvovali. Klíč k výběru žádný nebyl: pokud jsme vás neoslovili, nijak si to nevykládejte, nejspíš jsme vás prostě jenom nepotkali.

Která z inscenací letošního hlavního programu vás nejvíce zaujala a čím?

Petr Borovský, loutkář, seminář T: Chtěl bych zmínit *Kérkonošské pohádky*, které jsem viděl po třiceti letech. Byly pro mě příjemným pohlazením tehdy i teď.

Lenka Bukovská, překladatelka, seminář Z: *Bürgermeister*. Strašně mě to zasáhlo tématem. Tím, co to vypovídá o starších generacích, ke kterým se počítám, a o tom, jaký svět jsme mladým připravili.

Adam Češner, redakce Blekotaje: *O čem král doma nevěděl* mi změnilo život. Byl to životní zážitek, ze Spolkového domu jsem odcházel proměněn. Nemenším potěšením mého diváckého oka byla inscenace pana Hájka *Ztracený svět a Bürgermeister*.

Michal Drtina, programový ředitel festivalu: *Bürgermeister náš*. Člověku sice dojde, jak to dopadne, ale vlastně na tom nezáleží.

Arna Dončeva, seminaristka DA: *Kérkonošská pohádka*, protože tam měli hezké loutky a pozadí.

S. E., seminaristka z Téčka: *O smutném tygroví*, to bylo jako písnička, která vypráví pohádku, bylo to takové pěkné, dotažené, také krátké.

Ruda Hancvencl, LL (legendární loutkář): Jeden zážitek v tom nejkrásnějším slova smyslu, to bylo *O smutném tygroví*. A druhý zážitek v tom nejveselejším slova smyslu a to byla *Červená Karkulka*.

Jarka Holasová, pedagožka a režisérka: *Bürgermeister*: naprosto mrazivě krásný zážitek, protože jsem se konečně dočkala! *Tak dlouho vodiš, až se loutka utrhne*: protože mě zase dostali Jarmilkou, neviditelnou Moudrostí lesa, tématem manipulace s dospívajícími a pokorou k dětským členům souboru. *Ztracený svět*: protože Tomáš vystoupil ze svého meotarového stínu.

Jakub Hulák, moderátor diskusí: Hodně mě zaujala *Strávíš to, Otýlie?*, protože to bylo opravdu herectví až na dřevě, na mezí nějaké performance. A byl v tom kus odvahy, ta herečka do toho šla naplno, připadalo mi to v rámci festivalu jako neobvyklý počin.

Martina Jarošová, seminář R: Tomáš Hájek mě potěšil, pohladil po dušičce a po srdíčku. A potom *Bürgermeister*.

Veronika Javůrková: *Bürgermeister náš* – důležitá výpověď, aktuální v každé době.

Eva Jedličková, guest servis: *O smutném tygroví*, protože to je zpívaná pohádka. Moc se mi líbila hudba.

Daniela Jirmanová, dramaturgyně: Asi to momentálně nejčerstvější, *Bürgermeister*, zvláště po té diskusi.

Tomáš Jirman, herec: Taky *Bürgermeister*, ale velice jsem cenil jaroměřské Maminy!

Kočíčka ze semináře F: *Bürgermeister*. Podání současné politické situace bylo bravurně zpracované. Myslím, že to mělo dopad na všechny generace. Taky se mi líbilo, že jsme nevěděli, kdy představení začíná a končí.

Petra Kosová, dramaturgyně, seminář K: *Bürgermeister náš*, uklidnilo mě, že současně dospívající zajímá to, co bylo a uvědomují si kořeny dnešního dění, že si uvědomují ty kořeny zla, i když to sami nezažili. I způsob, jakým se toho chopili, s jakou naléhavostí a důrazem... z toho dělá největší zážitek hlavního programu.

Pavla Kordová, LD Kordula: *Bürgermeister*, protože mě to představení dohnalo k slzám, bylo to velmi silné. Patřila jsem k těm, kteří netleskali, protože soubor odešel a já nebudu tleskat člověku, který tam zůstal.

Bára Líbová, hentatérka: Viděla jsem toho hodně dobrého... teda vlastně i hodně špatného. *Vačice, která se nesmála* byla roztomilá, ale nejvíce se mi líbil *Ztracený svět*, na to bych šla klidně ještě jednou.

Valerie Meiss: Tomáš Hájek. Bez debat, nejlepší. Neumím česky moc dobře. Hodně na mě působí divadlo jednoho herce, normálně nejsem fanoušek stínohry, ale jeho způsob vyprávění je velmi nápaditý a srozumitelný i bez jazyka – a to je tam jazyka opravdu hodně.

Jakub Mlád, dobrovolník: *Smutný tygr*. Přišlo mi to jako hezká pohádka, v pohodě. I ta *Vačice* mi přišla hezká. Ostatní byly některé zajímavé, ale „znám, klasika“, jiné zase „absolutně ne, mimo mísu“.

Jana Neduha, lektorka Divadla DRAK: Poniklá! Děkuju za Poniklou!

Kapitán Ondra, nedobrovolník: Nejvíce mě zaujal *Ztracený svět*, protože mám rád dinosaurusy a líbilo se mi, jak si hrál s měřítkem.

Tereza Ondrová, metodička vzdělávání Jiráskova Hronova: Při své letošní zkrácené návštěvě jsem stihla bohužel jen šest inscenací z hlavního programu, ale opět jsem se přesvědčila, že Bažantova loutkářská družina se jen tak neomrzí. *Ztracený svět* si mě získal svou hravostí, lehkostí a hlavně loutkářskými nápady a precizností.

Miroslav Ondra, dramaturg: *Ztracený svět*, Bažantova loutkářská družina, Poniklá. V inscenaci sice příběh ztrácí hlavní roli, ale přesto se v záplavě nádherných drobných detailů úplně neutopí. Tomáš Hájek totiž není jen inženýr titěrných hraček a stínových vtípků s meotarem jakékoli velikosti, ale především sugestivní vypravěč a nesmírně charismatický herec.

Luděk Richter: Nemůžu říct jenom jednu inscenaci. Pro mě je to určitě *Bürgermeister náš*, *O smutném tygroví*, pak také *Tak dlouho vodiš, až se loutka utrhne*. A nakonec *Žaba*.

Anna Ryčková: Já mám tři: *Žabu*, *Perníkajdu* a *Bürgermeistera*. Melodii z *Žaby* jsem si pak zpívala ještě celý den.

Blanka Šefrnová a Mirka Vydrová: BŠ: *Bürgermeister náš*, Rámus, Tomáš Hájek, a z takových těch středních ještě *óBludy*. Asi tak. Takový ty naplněný. MV: Vidím to stejně.

Hubert Šotkovský, seminář DA: Nejvíce se mi líbila *Perníkajda* kvůli své kreativité.

Dorota Šotkovská, seminář DB3: *Perníkajda*. Líbilo se mi užití objektových loutek.

Johana Špicnerová, seminář A: Mně se nejvíce líbil *Bürgermeister náš*, protože to byla taková dokonalá směsice naděje a beznaděje.

Simon Štibor, seminář A: Za mě *Bürgermeister*, mělo to dobrou myšlenku, provedení i herecké výkony. A pak samozřejmě pan inženýr Hájek, *Ztracený svět* měl důvtip, skvělou scénu, všechno!

Matěj Uvíra, seminář DB: Mně se líbil *Ztracený svět*, protože to byl velice dobrý nápad a bylo to taky dobře zahrané loutkama.

Tereza Uvírová, seminář DB: Mně se líbila *Žaba*, protože to bylo vtipné a hezky sehrané.

Peter Varga, lektor Loutkářské konzervatoře: Rámus. (*zamyšlení*) Musel bych si prohlédnout úplně všechno, zamyslet se, protože jsem si ještě nedělal žebříček. Spíš vím o té druhé straně, ale o té mluvit nechci.

Jakub Vašíček, režisér, seminář X: *Bürgermeister*... je to současný, mladý divadlo, který se velmi divadelně invenčním způsobem vyjadřuje ke světu, v němž žijeme, a to v obou formálních rovinách, z nichž ani jedna nemá navrch a které jsou obě excelentně provedeny.

Václav Válek, seminář F: Pro mě *Bürgermeister*, měli nejoriginálnější nápad, z celého srdce jsem se zasmál. Taky bych vybral Bažantovu loutkářskou družinu, pan Hájek je originální a pro diváky nezapomenutelný.

Anna Vitvarová, ta, co dovezla rebarbový koláč: *Vačice, která se nesmála*. To se mě hodně dotklo tématem, i když to bylo na vizuální vjem dost minimalistické. To byla za mě asi největší síla.

Irena Vodáková, fotografka: Zážitků mám několik, ale asi *óBludy*! Možná proto, že to se mnou zarezonovalo i kvůli dceři, která je teď v období dospívání.

Žbětka, dobrovolnice: Na inscenaci *Bürgermeister* mě nejvíce bavila tématka a způsob, kterým to soubor ztvárnil. Vlastně všechno mi přišlo skvělé, nevytkla bych nic.

O čem král doma nevěděl

Dr. Tyrš, Sokol Čáslav

Zdar zdar zdar

Na čáslavské inscenaci *O čem král doma nevěděl*, vzniklé podle bezmála sto let starého textu Františka Langera, je přinejmenším jedna věc nesporně sympatická: soubor má velice příjemnou energii a jeho nadšení pro věc je až hmatatelné. Krom toho má i pěkné rázovité marionety (od profesionálního výrobce loutek Jana Růžičky) a zejména Lukáš Janota je hlasovým projevem obdivuhodně variabilní a herecky zdatný. Tuší-li laskavé čtenářstvo, že následuje nějaké ale, tuší laskavé čtenářstvo správně.

Už úvodní interaktivní forbínka poněkud zarazí: je jistě fajn navázat s dětským divákem kontakt, ale poněkud to předpokládá, že vás aspoň naoko zajímá, jak ten dětský divák reaguje. Je jistě fajn zaspívat si s obecenstvem. Není nutno, ale mají-li zpívat všichni společně, trochu se to tluče s potřebou žertovně do písničky vložit prosbu o vypnutí mobilů – a taky s poněkud jazzově rozvolněnou prací s rytmem. Ale všechno by to bylo v pořádku nebýt toho, že po jedné interaktivní forbince následuje druhá interaktivní forbínka, tentokrát s loutkovým Tyršem. Na jednu stranu se mi vnucuje myšlenka, že takovéhle rituály spojené víc se souborem než s inscenací asi lépe fungují v kontextu domácí scény*, na druhou stranu je to možná přeci jen originálnější prolog než zpívaný zcela univerzálního šlágru. V tomto ohledu by méně bylo výrazně více.

Lze ovšem rozumět tomu, že je potřeba natahovat stopáž, protože jednoduchý děj mnoho divadelního masa nenabízí. A taky moc nenabízí loutkám, aby se předvedly v tom, co doopravdy dovedou: je to další z letošní bohaté série loutkových konverza-

ček, kde se jedná slovem a jinou akcí aby člověk pohledal. Zdá se, že si jsou toho tvůrci trochu vědomi – tak nejspíš vznikl moment, kdy se král, který se po dvaceti proválčených letech vrací domů, viltě vrhá po královčině poprsí. Jenže ten zase působí opravdu jako z úplně jiné komedie; i vzhledem k anotaci hovořící o hře o počátcích ochrany životního prostředí v Čechách si sice člověk dovede představit sebeironickou taškařici po vzoru Buchet a loutek, ale k té dochází opravdu jen hodně zřídkavě.

A kdovíjak ústrojně nevyznívá ani pokus do pohádky zapojit Tyrše, který se zjeví ex machina a hrdinovi, který hledá odvahu, poradí, aby byl odvázný. Je to opravdu rada nad zlato, i když pravda je, že těch, co lidem s depresemi rádi poradí, aby nebyli smutní, je na světě taky víc než dost. Ještěže princ tu odvahu vlastně kdovíjak nepotřebuje: k vyřešení situace mu stačí prostě odejít a dál už to s ním dopadne dobře prostě proto, že to je kladas a má u pohádkových mocností evidentní protekci.

Ironii stranou. *O čem král doma nevěděl* je inscenace teprve nedávno vzniklého – a přitom evidentně disponovaného – souboru. Osobně nad touhle inscenací sice mám dost pochybností, ale jednu pochybnost nemám: potenciál tu je zjevný a věrme, že se s Čáslavskými potkáme zase a třeba šťastněji.

Michal Zahálka

* Sám jsem kdysi ve smiřickém loutkovém divadle účinkoval jako Kašpárek – univerzální prolog ke všem inscenacím, takže se do Tyršovy situace dovedu celkem vžít.

No nazdar

Inscenace *O čem král doma nevěděl* vypráví příběh krále, který se vrací z dvacetileté výpravy domů. Zastaví na chvíli v lese a chce se napít z potoka. Vodník si ale za napití žádá to, o čem král neví, že to doma má, tj. – jak se vzápětí ukáže – králova syna. Syn se tedy v souladu se slibem vydává za vodníkem. Ten ho pověří hlídáním potoka, princ během hlídání projeví laskavost k potoku a k lesu, od Miroslava Tyrše se dozví, že má být odvážený, získá si přízeň lesní víly a následně odchází. Tím příběh končí.

Jak vidno, příběh je dost prostinký a jakékoli napětí v něm je značně oslabeno tím, že netušíme, hrozí-li králi (či princovi) za nedodržení slibu nějaký trest. On ostatně ve finále princ jednoduše odchází, aniž by zápletka s královým slibem doznala rozřešení. Vnucuje se otázka, bylo-li možné takto odejít, proč vůbec musel princ za vodníkem chodit? Přiznám se, že předlohu neznám, ale v tomto tvaru inscenace působí spíše jako první tři obrazy hry, na jejíž dokončení se rezignovalo. V samotných scénách se pak opět naráží na to, že soubor místo akcí s marionetami rozehrává konverzační scény. Vrcholem je v tomto ohledu téměř psychologicko-realisticky hraný moment anagnorize, kdy král po návratu domů zjišťuje, k čemu se to ve skutečnosti zavázal.

Je však otázkou, nakolik se vůbec zaobírat dramaturgií odehrávaného loutkového příběhu, který ve skutečnosti pokrývá jenom poměrně menší část celé inscenace. Anotace slibuje, že inscenaci předchází krátká forbína s loutkou Dr. Miroslava Tyrše, což je tvrzení, které označit za eufemismus je samo eufemismus. Jen na začátku se nám dostane navázání kontaktu s dětmi, písničky, sokolského cvičení s marionetou Tyrše a ještě další písničky, přičemž jednotlivé (kratičké) obrazy jsou vždy prokládány dalšími a dalšími výstupy, takže hypertrofované forbíny nakonec zabírají dobře přes polovinu celé inscenace.

Chování členů souboru během těchto forbín přitom jakoby ztrácelo jakékoli povědomí o tom, že se nacházejí na scéně a hrají divadlo, a sklouzává do familiárnosti kamarádů, co se baví v sokolovně. Uvolněnost a civilní herectví jsou samozřejmě kvality, se kterými je možné pracovat, v případě čáslavských sokolů ale vedou k rozpadu jakékoli kontinuity či struktury a vyvolávají silný dojem tzv. „cohcárny“. Takto např. když se bratr harmonikář dožaduje toho, že chce hrát druhou písničku, není jasné, zda je toto extempore připravené, anebo jde o spontánní nápad hudbymilovného člena souboru. Podobně bizarní je, když další bratr během forbín fotí a natáčí publikum – což je obzvláště pikantní ve chvíli, kdy hudebník mezitím hraje variaci na Tři veterány a zpívá „nemít mobil – nevadí! Nemít data – nevadí!“ Forbíny tedy coby dominantní prvek inscenace působí spíše jako snaha předvést, jaká že to jsme veselá parta, a neberou příliš velký ohled na diváctvo jako takové a už vůbec ne na příběh, kterému by přeci jen měly alespoň trochu sloužit. Nakolik toto vypovídá o celkovém přístupu souboru, těžko soudit.

Jacques Joseph

Když jsme se zbavili playbacku, začalo nás to bavit

Rozhovor se souborem Dr. Tyrš, Sokol Čáslav o inscenaci *O čem král doma nevěděl*

Jak to celé vzniklo?

– Tu Langrovu hru *O čem král doma nevěděl* hrajeme relativně dlouho se značnými neúspěchy na přehlídkách, a teprve když jsme opustili playback, který nám všichni vyčítali, začalo nás to tak bavit, že jsme to celý přepsali, přestudovali a začali to hrát v jiném složení.

– My jsme to hráli už třináct let, ale na kukátkové scéně, kde je jeviště od hlediště oddělené třiceticentimetrovou stěnou, hraje se s dlouhými marionetami a museli jsme to mít namluvené, protože by nás nebylo slyšet. Naše principálka nás tak vycvičila, že to ale bylo jak rozhlasová hra. Teď to hrajeme v jiném divadle, už to budou dva roky.

Inscenace původně fungovala s Tyršem?

– Ne, ne. Tyrš vzniknul, když jsem se přestěhoval z Prahy do Čáslavi, kde, jak známo, je prd. Tak jsem znovuzaložil na výročí 120 let založení tamního loutkového souboru loutkové divadlo při Sokolu. Jako název jsme si dali Dr. Tyrš a od Jana Růžičky jsme si nechali vyřezat tuhle krásnou loutku. A tak jako jiné soubory provází Kašpárek, sokolské soubory od teď bude provázet dr. Tyrš.

Nechystáte nějakou vyložení sokolskou pohádku?

– Máme ji, ale je pro dospělé. Je to o prvních šibřinkách, kdy Miroslav Tyrš přijímá první ženy do Sokola. Jmenuje se to *Jak sokolští bratři k sestřím přišli* a je to dost vtipné.

Jaroslav Jurečka

Teze poroty:

Súbor Dr. Tyrš vznikol v roku 2022 so zámerom rozvíjať v Sokole Čáslav bábkarске umenie. Naštudovali rozprávku *O čem král doma nevěděl*. Samotný príbeh rámcovali sokolskými reáliami – akýmsi divadelným informovaním o jeho poslaní a spojení so športom.

Začiatok ukazuje silnú schopnosť účinkujúcich – bezprostrednosť v komunikácii s divákmi, keď hovoria o cvičení, upažení, drePOCH, ale prostredníctvom marionety Miroslava Tyrša naznačujú, že budú hrať bábkové divadlo. Okrem športovo naladenej herečky s pišťalkou, je tu aj herec s harmonikou.

Už na začiatku inscenácie však dochádza k nejasnosti, keď po úvode odkazujúcom na sokolskú bábkarскую tradíciu, začnú herci komunikovať o kočovných bábkaroch a to vrátane nesprávnej informácie, podľa ktorej chodili hrať, aby urobili radosť deťom.

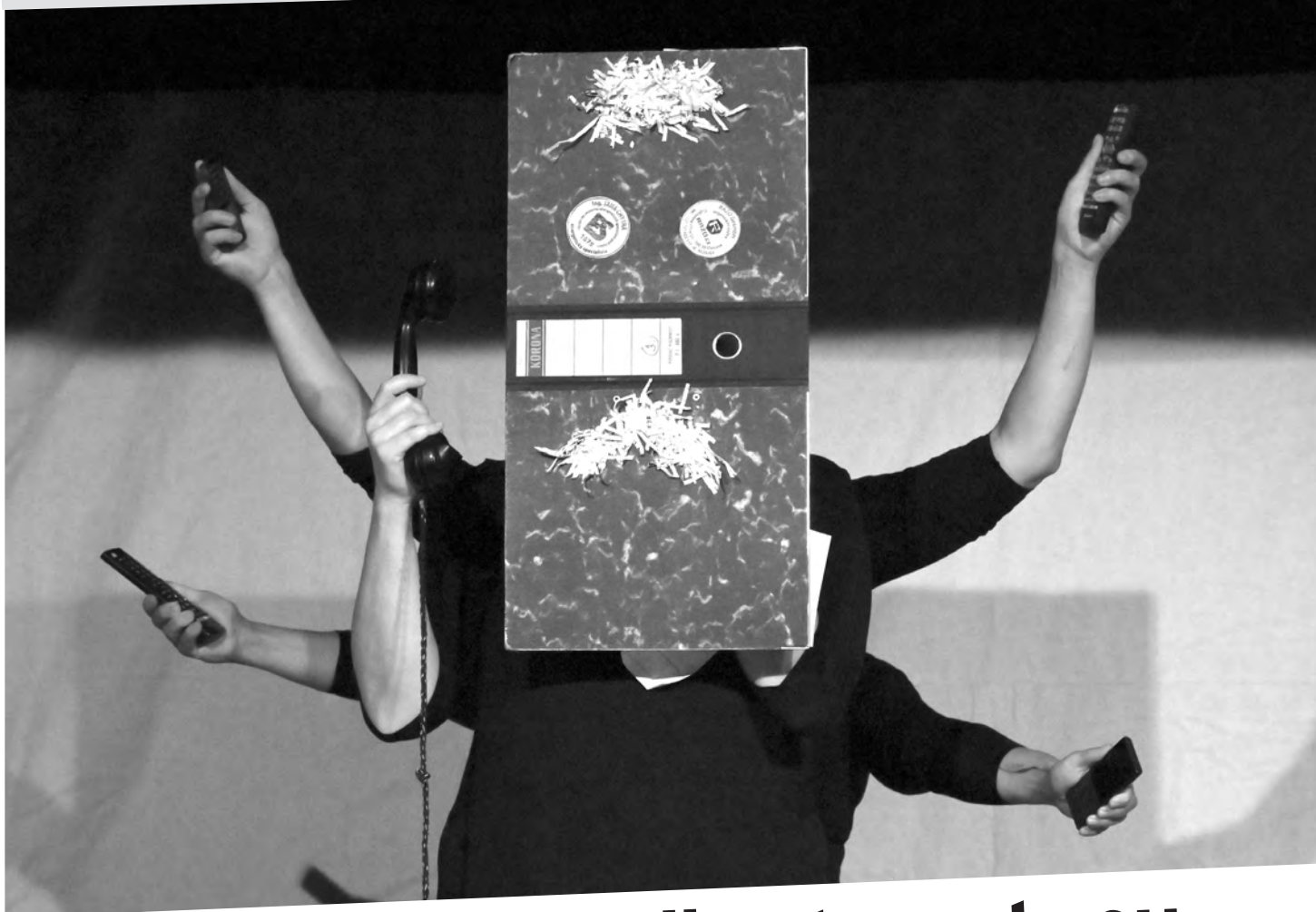
Potom už nasleduje hranie samotnej rozprávky – bábkovej hry Františka Langera z roku 1925. Jednoduchý príbeh pracuje s tradičnými rozprávkovými motívmi, no zdôrazňuje pozitívny vzťah k prírode. Obsahuje aj postavu Gašparka, ktorý už ale nenadväzuje na líniu tradičných kočovných bábkarov, ale je rozprávkovou postavičkou, kráľovým pobočníkom. Jeho zástoj v príbehu aj samotnej inscenácii je marginálny.

So všetkou vážnosťou nám bábkoherci zahrajú príbeh o kráľovi, ktorý nevedel, že má doma už dospelého syna, pretože odišiel pred jeho narodením a potom dvadsať rokov bojoval. Prístup inscenačného tímu je skôr pietny, no v niektorých momentoch nám v porote prišlo na um, či toto nebol pokus pristúpiť k predlohe aj parodicky. Napríklad, keď sa prudko rozsvietilo svetlo a herec oznámil, že zahrá pesničku, kde zrekapituluje, čo sa dosiaľ udialo.

Osobitnou postavou je Miroslav Tyrš, bábka mužného svalnatého sokola v tielku. Ak by mal namiesto typického klobúčika okolo čela šatku, podobal by sa na Ramba. Aj tu sa núka možnosť pristúpiť k histórii invenčnejšie. Čo symbolizuje vyšportovaný predstaviteľ sokolského hnutia a dokáže zasiahnuť do deja? Výsledok pritom vôbec nemusí byť parodický či zosmiešňujúci.

Socha jako Brno

Nosnost – divadlo v pohybu, Brno

Stereotyp vedle stereotypu

Na začátek bych rád uvedl, že se úplně nepovažuji za diváka, ve kterém by se tato inscenace setkala v dobrém, přesto se pokusím o konstruktivní reflexi zhlédnutého přestavení.

V autorské inscenaci *Socha jako Brno* se divadelní soubor Nosnost z Brna rozhodl, že si na chvíli odpočine od pohybového žánru a vyzkouší si pro něj dosud nepoznanou práci s loutkou. Před vstupem na Malou scénu vedle vchodových dveří stojí zmenšená verze proslulého brněnského orloje na Náměstí Svobody informující o veřejném odhalení v roce 2010, na výročí 365 let od úspěšného ubránění švédskému vojsku v období třicetileté války. Samotný sochařský prvek může někoho lehce připravit na podívanou a zároveň poplést, jelikož během představení zaznívá něco naprosto jiného.

Již v úvodní části, během níž se vlajky evropských zemí radí, si soubor utahuje z neschopnosti ostatních států nás vnímat jako Českou republiku. Průběžně dochází k situacím, které se pokoušejí zobrazovat Evropskou unii jako toho špatného a nezpůsobivého přiřazovat dotace na stavbu soch ve veřejném prostranství, což už působí jako z jiné dimenze.

Pracovní prostředí, v němž se přerozdělují peníze na zřízení stavby projektů, je čítankovým příkladem misogynní společnosti. Všem u velí materialističtí muži, sekretářky jsou jenom na okrasu a potřebujeme je jen, abychom byli „genderově vyvážení“.

Celý děj je postaven na existenci skutečných soch, které je opravdu možno v Brně navštívit, avšak poslední příklad, tedy

světýlka ve tvaru kosočtverců, jsou něčím, co si inscenátoři sami ve photoshopu vytvořili. Samozřejmě, že inscenace pracuje s prvky fikce, nicméně by bylo vhodné pokračovat v nastolené linii a vycházet z reálných soch nebo objektů, které se v Brně vyskytují. Například před rokem otevřená brněnská moře vypadá z ptáčích perspektivy jako ženské prso s bradavkou.

Inszenace je postavená na množství vtípů a komických situacích. Soubor si dělá srandu z města Brna, Babiše, inteligence žen, genderové vyváženosti atd. Vlastně se v celku jedná o stereotypní a urážlivé vyobrazování zmíněných subjektů. Několik lidí se podle smíchu z hlediště opravdu na levném humoru zjevně bavilo, což nikomu nezazlívám, jelikož humor je subjektivní. Je hezké, že si Brňáci dokáží udělat srandu ze sebe a svého města, jenže mě tato situace akorát tak pohoršuje, protože se tím podporuje mainstreamový humor, který je za mě už pasé, furt stejná písnička stále dokola a opakovaný vtíp není vtípem.

Cílem inscenace bylo se zřejmě zaměřit, jakým způsobem mohou vznikat různé sochy na Brněnsku, které připomínají mužský úd, akorát vůbec nerozumím tomu, co s tím má do činění Evropská unie.

Po delší úvaze si stále nejsem jistý, co se mi soubor svým inscenačním tvarem snažil předat. Jsme všichni pouhé loutky diktátu z Bruselu? Jsou umělci šmejdi, co si chtějí přivydělat na hlouposti jiných?

Milan Hábl

Od Venuše ke kosočtverci

Zdaleka ne za všechny věci v životě si člověk může sám, leccos se prostě přihodí. Já třeba žiju už čtvrt století v Brně. Občas to někdo zjistí a říká – hele, znáš ten vtíp o Brně? Ano, znám, všechny ty tři vtípy o Brně znám opravdu dobře, věřte mi. Přistupuju tudíž k humorům na brněnské téma s lehkou nedůvěrou. (Taky proto, že se jich coby dramatik sám občas dopouštím a vím, jak tenký led to je.)

Nicméně *Socha jako Brno* souboru Nosnost – divadlo v pohybu hraje regionální kartu jenom zčásti. V principu je to obecná komedie o zneužívání dotací: tři místní šíbrři se rozhodnou podotit evropskou zakázku, která má rozšířit genderovou diverzitu ve veřejném prostoru (čti – vytvořit sochu ženy). Genderovou diverzitu žadatelského týmu zfejkují přizváním naivní husičky, jejíž názor je ve skutečnosti vůbec nezajímá, a podobné je to i se sochou samotnou. Tu má zhotovit oslovený kámoš za pár kaček, aby co největší množství dotace bylo odkloněno do kapses šíbrů. Dle fabulace Nosnosti tak jako vedlejší produkt této zakázky vzniknou oba nadbrněnsky populární brněnské objekty ve veřejném prostoru posledních let – Brněnský orloj na Náměstí Svobody a Rónova socha Jošta na Moravském náměstí. Omylem však ani jeden nevyhovuje genderovému zadání a šíbrři si zoufají. Nakonec však potřebu zobrazení ženy ve veřejném prostoru jednoduše vyřeší vánoční světelnou dekorací ve tvaru kosočtverce – ano, tady je celkem zřejmé, že pointy jednotlivých pokusů o vyřešení zakázky mají zřetelně sestupnou tendenci.

K dobrému kabaretnímu skeči s patričnou nadsázkou je zde ovšem solidně nakročeno, „úřednický“ stylizované masky šíbrů jsou skutečně rozkošné a „odhalení“, že Brněnský orloj je ve skutečnosti nerozbalená socha Věstonické Venuše, mě vážně pobavilo. Scény dohadování, jak celý grant co nejlépe ošulit, se však nesou ve statickém duchu „loutkové konverzačky“ (kterou zde především ve stripu ironizoval sám šéfredaktor) a jsou spíše banálním popisem zcela běžného podvodu než satirickou zkratkou. Trochu malér pak je, že zdaleka největší smíchový ohlas vzbudí reálné dokumentární záběry týkající se obou soch, hlavně virální video, v němž spoluautor „orloje“ Oldřich Rujbr z něj sám nedokáže určit přesný čas a radši si jej kontroluje na hodinkách. Těžký úděl satiriků – jak účinně zesměšnit něco, co se dostatečně kvalitně zesměšňuje samo – se zde projevil v plné nahotě.

Jan Šotkovský

Jak se to stalo?

Rozhovor se souborem Nosnost – divadlo v pohybu o inscenaci *Socha jako Brno*

Kde se vzal nápad na vaši inscenaci?

– Původně jsme hráli příběh s ústřední hrdinkou ženou a v průběhu jsme našli nějaký článek o tom, že v Brně neexistují sochy žen. Bylo to v něm podrobně rozebráno a nám se to hrozně líbilo jako výchozí bod.

– V Brně kromě svetic nemá sochu žádná žena, ale mužů, kteří tam mají sochy, je spousta.

Inscenace je autorská?

– Čistě autorská. Zároveň se nám líbil i nápad pseudodokumentu. Tak jsme propojili tyto dvě linie, pseudodokument a tezi, že Brno nemá žádné sochy žen a jak se to vlastně mohlo stát.

Jaké jsou zdroje použitých videí?

– To jsou reálná videa. Třeba s tím orlojem, to je video z odhalení a představení orloje veřejnosti a ten pán, který tam poznává hodiny, to je jeden z autorů.

– Jsou to normálně videa z YouTube.

– U orloje byla zdrojem Česká televize. A to druhé s tím koňem bylo z iDnes. Takže to jsou opravdu relevantní zdroje. (smích)

Má vaše představení ještě jiný záměr než upozornit na to, že v Brně neexistují sochy žen?

– Postupně nám začalo krystalizovat téma toho, jak se pracuje s projekty Evropské unie, což původně nebyl úplný záměr...

– Ale někteří s tím mají malinko zkušenosti, tak se to promítlo.

– Také nás bavila ta linka, jak se stane, že jsou v Brně takovéhle penisy. Jak se to mohlo stát...

Jaké máte pocity z dnešního uvedení?

– Hrál se nám dobře, bylo super publikum, hodně reagovali.

– Měli jsme obavy, že máme hrát takhle brzy dopoledne.

Děkuji za váš čas a za rozhovor.

– Můžu ještě něco? Chtěla bych dodat, že jsme moc rádi, že tady na Chrudimi můžeme hrát. Teď ve dvě hodiny odpoledne nás čeká derniéra a tím náš soubor ukončuje aktivitu. Takže se tímto loučíme jako soubor s divadlem a jsme moc rádi, že jsme to mohli zakončit tady.

Františka Benešová

Teze poroty:

Brněnský soubor Nosnost – divadlo v pohybu nám představil satirický, fiktivní příběh, který poukazuje na neschopné politické zastoupení města Brna, přebyrokratizované postupy EU, nedostatek soch ženského pohlaví v Brně, kvóty a stereotypní představy o zaměstnancích magistrátu. Vypadalo to však, že si soubor ukousnul až moc velké sousto. Nejednoznačně vystavěné gagy a natažení jednoduchého vtípu na příliš velkou časovou plochu, dodaly inscenaci závažně působící rozměry, které zavedly diváky hned několika různými směry, přičemž už nebylo jasné, co vlastně autoři kritizují.

Strávíš to, Otýlie?

Loutková scéna Radost Strakonice

Jídlo, zášť a zoufalství

Scéna je pokrytá ochrannou fólií, na níž se vzadu skví velké rudé „NE“, za kterým tušíme ženskou postavu na vozičku. Ta s pomocí asistenta vyjíždí zpoza fólie a na stole začíná retrospektivně přehrávat svůj příběh, příběh ženy, které se celý život vysmívají kvůli vzhledu. Příběh sledujeme po jednotlivých epizodách od nejtělejšího dětství přes školní léta a dospívání až k vrcholné scéně, kdy žena, Otýlie, zabije svého milého a následně i rodiče. Celá inscenace, rámovaná jako vzpomínky před odsouzením na smrt, je (téměř) one-woman show Terezy Kortanové, která podává vsuktku strhující výkon.

Celou dobu sedí za stolem a jednotlivé výjevy odehrává prostřednictvím různých druhů jídla, které následně konzumuje. Samozřejmě jídlo nezvládá nikdy sníst zcela, stůl je mezi scénami sice vždy očištěn, ale pod stolem, na kostýmu i na obličeji herečky se jídlo stále vrší a jednotlivé zbytky se navzájem míchají dohromady. Inscenace tím nabývá jakési viscerální kvality, hromada zbytků na scéně je zhmotněním hnusu a špíny, do kterých se duše protagonistky propadá, a dobře tím zprostředkovává začarovaný kruh kompulzivního přejídání, sebepohrdání a nenávisti vůči okolí.

Zvolené prostředky tak výborně odpovídají tématu inscenace, která působí jako kompaktní a dobře promyšlený celek. Všem

pak vévodí strhující herecký výkon Terezy Kortanové, která s absolutním nasazením rozmačkává, šmelcuje, pojídá a likviduje své jedlé rekvizity a loutky. Přesto přese všechno však musím konstatovat, že se inscenací nepodařilo mě emocionálně strhnout a celé představení jsem sledoval s racionálním odstupem, který bránil tomu, aby na mě výrazné obrazy skutečně zapůsobily.

Možná to souvisí s tím, že celá inscenace hraje na jedinou notu – od začátku do konce nevidíme nic jiného, než že se Otýlii její okolí posmívá a ona za to sebe i je nenávidí. V žádné chvíli nám není nabídnuta jiná emoce, jiná nálada, vůči které by převládající zášť a zoufalství mohly kontrastně vyznít, a po chvíli tak nastupuje otupělost. Závěr příběhu pak pro mne nepředstavoval emocionální vyvrcholení a působil spíše pateticky.

Souvisejícím problémem je myslím i značná strukturní podobnost jednotlivých scén: velmi rychle jsem pochopil princip a u každé další scény pak ihned věděl, jak dopadne. Velmi oceňuji nápaditost práce s různými druhy jídel, zejména porcování brumíků nebo závěreční rodiče-džusící stříkající svou zášť na protagonistku byly působivé obrazy, k narušení dojmu strukturní a emocionální monotónnosti však úplně nestačily.

Jacques Joseph

Česká Hannibalka

Spolu se *Sochou jako Brno* byla součástí čtvrtečního dopoledního bloku na Malé scéně také inscenace *Strávíš to, Otýlie?** Loutkové scény Radost ze Strakonice, umělecké dvojice Terezy Kortanové a Jakuba Jílka.

Po krátké pauze na přestavbu se vracíme do prostoru, v němž je část jeviště zabalena do igelitové průhledné fólie. Na zadní části je rudým písmem napsáno slovo „NE“, které v někom může i po skončení představení probouzet zvědavost ohledně toho, čeho se tento výrok týká. Na začátku přestavení na scénu přichází nejmenovaná postava muže, který před sebou tlačí na invalidním vozíku herečku představující Otýlii Kulíkovou. Bystřejší z publika si po zmínění jejího příjmení mohli vybavit osobu Josefa Kulíka, českého vraha a kanibala z minulého století, odsouzeného k trestu smrti za zabítí a konzumaci několika orgánů dvou nezletilých chlapců.

Začíná se poněkud hlasitým Otylčiným vytlačováním čokoládového bonbonu z plastového obalu symbolizující porod, což chytře prozrazuje koncepční klíč. Otylka se už od svého narození potýkala s mnoha problémy, jelikož byla v průběhu svého života společností šikanována a zesměšňována, hlavně kvůli svému vzhledu. Veškeré postavy, které se Otylce vysmívají, jsou znázorňovány různými pokrmy, například zmrzlinou, šlehačkou, řepou, Brumíky atd. Ústřední postava tyto konfliktní momenty v jakémkoliv životní etapě řeší tím, že prostřednictvím kuchyňského náčiní jídla rozmašuje a následně je spořádá. Následně na scénu přichází muž v černém a stůl, za nímž žena sedí, vlhkou houbičkou setře, aby zbytky, drobečky a ostatní předměty dopadly na forbinu, kde se vše postupně hromadí.

Soubor pracuje s nástroji do kuchyně velice nenásilně a přirozeně, což se samozřejmě nedá konstatovat o způsobu, jakým se Otýlie vyrovnává se svými problémy. Využití této kulinářské poetiky spolu s tematizací body shamingu inscenačnímu tvaru sluší a padne mu jako prdel na hrnc. Po celou dobu je tempo jednoduší a pomalé, dalo by se připodobnit ke žraloku číhajícímu na další oběť. Akce graduje především množstvím zbytků, které se na bílém kostýmu představitelky začínou hromadit a špinit ji. Dále se stupňuje i míra násilí, s jakým se vypořádává s ostatními postavami, které ji uráží.

Nemohu říct, že bych si motivu kanibalství všiml od úplného začátku. K uvědomění jsem se dostal, až když jsem u poslední části vraždy Otylčiných rodičů viděl míru matčina zděšení. Vlastně jsem rád za to, že se ve mně určité ignorantsví drželo až do konce, jinak bych neodcházel s tak pěkným zážitkem.

Milan Hábl

*Během rozhovoru se souborem jsem se dozvěděl, že v programu chybí na konci názvu inscenace otazník. Případá mi patřičně tuto skutečnost zmínit, poněvadž se z onoho oznamovacího výroku stává otázka na zamyšlenou.

Ráda dělám věci, co jsem nikdy nedělala

Rozhovor s Terezou Kortanovou, autorkou a představitelkou titulní role inscenace *Strávíš to, Otýlie?*

Jak jste se dostali k takovému námětu?

Učím ve školce a poslouchám občas matky, jak mluví se svými dětmi. Sama jsem si zažila třeba bodyshaming, takže z toho to začalo a pak jsme to nějak dávali do kupy.

A kulinářská poetika vychází z toho námětu?

Prvotní nápad byl emoční zajídání všech věcí, které se tam stanou.

Jak se tam dostalo téma kanibalství?

Ta postava se jmenuje Otýlie Kulíková, protože jeden ze známých českých kanibalů se jmenoval Kulík, tak jsme to tam chtěli dát. A Otýlie po Otesánkovi.

Jak se vám dneska hrálo?

Spánku by mohlo být víc, ale už je několikátý den festivalu... Krom toho, že se nám něco nepovedlo, tak to bylo supr.

Jaké je patlat na sebe všechny ty polevy a další věci?

Mě to baví, ráda dělám věci, co jsem ještě nikdy nedělala a tohle jsem tedy předtím opravdu nikdy nedělala, takže to je super. Ale byl to výstup z komfortní zóny, to jo.

Milan Hábl

Teze poroty:

Během diskuze o představení jsme velmi ocenili osobnostní vklad představitelky Otýlie. Obdivujeme její odvahu sdílet tak hluboce osobní téma s diváky tak intenzivní a radikální formou. Ocenili jsme i to, že i přes veškerou naléhavost výsledný tvar nepostrádá humor a sofistikovanou práci s divadelním znakem.

Velmi nás zasáhla řada sugestivních obrazů, které inscenační tým vytvořil, a vysoká míra jejich metaforičnosti – například rození čokoládového bonbonu, rozmačkávání medvídků Brumíků, vytvoření masky z listového těsta či sexuální akt s červenou řepou.

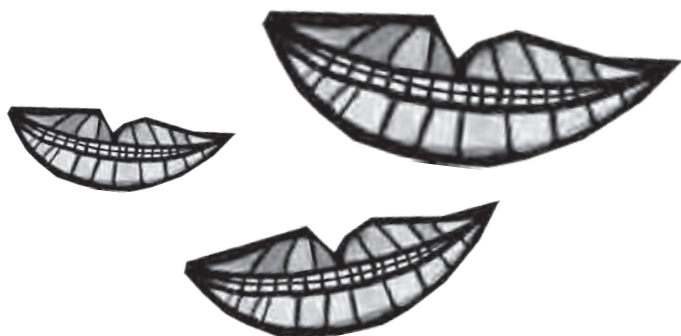
Velmi nás také bavil vybraný soundtrack, tedy extrémně optimistický pop nultých let, který tvořil kontrapunkt temnému tématu inscenace a vytvářel další tlak na Otýlii ve chvílích, kdy jí samotné příliš do zpěvu nebylo.

Nicméně jsme se potýkali i s určitými nejasnostmi. Invalidní vozík, na kterém je herečka na jeviště přivezena, nás zprvu vedl k domněnce, že je handicapovaná. Následně z něj ovšem energicky vstávala, což nás zmátlo. V závěru se navíc vozík proměnil v elektrické křeslo, což způsobilo další chaos.

Část z nás také nerozuměla, proč se soubor rozhodl tak hojně využívat kuchyňské nástroje, které přímo nesouvisí s konzumací potravin – ačkoliv jsme ocenili jejich funkčnost v mnoha scénách – zejména díky jejich schopnosti destruovat potraviny.

Diskutovali jsme také o závěrečné scéně popravy Otýlie na elektrickém křesle. Bylo pro nás otázkou, zda je tento rámeček správně zvolen – vzhledem k tomu, že se příběh Otýlie odehrává v kulturním prostoru, kde trest smrti (a zejména elektrické křeslo) nemá tradici. Část z nás si však tuto scénu interpretovala jako metaforu, a tedy takto pojatý konec přijala.

Nebyli jsme si také zcela jistí funkcí mužského představitelky v inscenaci – kým je a co je jeho role v celkové struktuře inscenace. I přes jisté nejasnosti jsme se shodli na tom, že nás představení silně zasáhlo.

O smutném tygrovi

SPRD PAPRD Kašpárkova zhouba, Praha

A vítězem se stává... soubor!

Soubor SPRD PAPRD aneb Kašpárkova zhouba inscenoval pohádku minulý týden zesnulého Aloise Mikulky *O smutném tygrovi* s použitím tří principů: komunikace s diváky na hranici prohlídkového výkladu, stínohry a zpěvů. Tyto principy se během inscenace střídají, sem tam prolínají. Nejvýraznějším na celém tvaru je ale šarm tří hereček a jednoho herce (a zároveň muzikanta) – je patrné, že se během představení baví každý svým vlastním partem i sebou navzájem. Chemie mezi nimi je základem divadelní atmosféry stmelující hlediště a jeviště i ony tři prve zmíněné inscenační principy.

Otázkou pak je, jestli je zvolená látka ideální pro divadlo, které se tolik opírá o osobní kouzlo aktérů. Mikulka totiž může přímo vybízet k výtvarnému rozvíjení (zatímco soubor jeho estetiku používá, ale nikam dál nerozvádí), k rozvíjení hereckou improvizací nebo forbínami už méně. Přestože se to souboru nějak daří a jako divák jsem nebyl nijak zmaten nebo odrazen, chtěl bych si malý ansámbl divadla SPRD PAPRD užít více. Například *Smutné tygří blues* je jedním z vrcholů inscenace, ale ne kvůli Mikulkově textu, kterému ani není úplně pořádně rozumět,

nýbrž díky velmi jemnému a půvabnému hereckému provedení Aleny Crhové.

Na jisté oddělení knižního od hereckého ostatně upozorňuje i volba loutek, protože příběh tygra je proveden jako stínohra užívající barevné prosvěcované loutečky. Ústřední příběh tedy zůstává dvourozměrný, připomínající knihu, což zdůrazňuje odlišnost všech nadstavbových zábav, které soubor vymyslel, od původního Mikulka díla. Přestože samotné provedení loutkových pasáží je pěkné, neproblematické, nepropojuje se s tím nejdůležitějším, co soubor nabízí: s osobitou energií vtělenou do vkusných hereckých akcí.

Na závěr bych chtěl vyzdvihnout hudební složku – nejen vynikající pěvecké nasazení, které souvisí s tím, co píšu výše, ale celkovou práci s hudbou, jemnou a zároveň velmi intenzivní, podporující dění na správných místech. Na festivalu jsem dosud viděl jen málo inscenací, kde by hudba fungovala tak přesně a vkusně jako zde.

Jaroslav Jurečka

Písničky kolem klece

Tvorbu výtvarníka a spisovatele Aloise Mikulky, který minulý týden ve věku devadesáti let zemřel, si spojujeme jednak s výtvarným naivismem, jednak s hravou nonsensovou literaturou. Troufala bych si ovšem tipnout, že nejvíc lidí si jeho jméno vybaví v souvislosti s barevnými, divokými a tak trochu rozverně přidrželými ilustracemi, ať už v dětských časopisech, či knihách. Pohádka *O smutném tygroví* je přece jen o něco poetičtější a nostalgičtější. Uvědomíme-li si, že příběh o smutném tygroví, který je zavřený v kleci v pražské zoo, stýská se mu po rodné džungli a touží se jako pták dostat na svobodu, napsal Mikulka v roce 1968, záhy nám dojde, proč tomu tak bude.

Rodinný soubor SPRD PAPRD Kašpárkova Zhuba pro ztvárnění Mikulkovy pohádky volí plošné loutky a stínové divadlo, což právě s jistou nostalgií, snovostí a melancholií předlohy vhodně koresponduje. Mikulkova hravost se pak částečně promítá do jemně přidrželého, ale milého hereckého stylu jak Aleny Crhové (v přednesu *Smutného tygřího blues*), tak především akurátní průvodkyně v zoo hrané Janou Štrbovou. A stejně tak do autorských písní, které na jevišti živě performují Jakub Štrba a Kateřina Crhová.

Problém ovšem vidím ve vhodnosti Mikulkovy předlohy pro jeviště, resp. v jejím uchopení. Příběh tygra sedícího v kleci, který začne jíst semínka jako ptáci, takže se v ptáka nakonec promění a podaří se mu z klece uletět, není ve své podstatě příliš dramatický a vše se odehraje příliš rychle. Aby kraťoučkový příběh „vystačil“ na celou inscenaci, musí se vymýšlet další akce a hutný příběh se tak ředí a nastává. Zbytečně se vykresluje prostředí, dodávají písničky, publikum je zkoušeno ze zoologických a geografických znalostí.

Komunikace s publikem se Janě Štrbové převážně daří, roli „hodné paní, co si povídá s dětmi“ zbytečně nepřesladila, ale přece jen je na ní vidět, že o opravdový dialog tu zas až tak nejde a že je potřeba se hlavně rychle vrátit k nazkoušenému aranžmá. Hlavně to ovšem celé působí jako vycpávková vata, protože se samotným tématem touhy po svobodě to má pramálo společného. A přitom stesk po mamince a domově je i pro děti v publiku téma jistě zásadní a právě přes situaci zvířat v zoologické zahradě by se s nimi dalo vhodně otevřít. Nebylo by zajímavější povídat si o tom, jak se kdo cítí, když se mu stýská, než jak dlouho trvá cesta z Prahy na Sumatru?

Každopádně je vidět, že účinkujícím je spolu na jevišti dobře, což vzhledem k předloze a tomu, že se jedná o dvě matky a jejich dvě dospělé děti, dodává inscenaci půvabný rozměr.

Jitka Šotkovská

Děti to žerou i s navijákem

Rozhovor se souborem SPRD PAPRD Kašpárkova zhuba o inscenaci *O smutném tygroví*

Proč jste si to vybrali, jak to vzniklo?

Jana Štrbová: To představení vzniklo z hecu. S Alenou Crhovou sem jezdíme spoustu let a vždycky jsme se hecovaly, že jednou uděláme divadelní představení. A loni jsme potkali Karla Šefrna a ten říkal: „Holky, udělejte nějaké divadlo a přijďte na POSED!“ A téma POSEDu byl Alois Mikulka. Takže jsem zapátrala v paměti a vzpomněla jsem si na pohádku *O smutném tygroví*, vystrachala jsem to a o prázdninách napsala scénář, napsala jsem texty písniček, poslala jsem to synovi ke zhudebnění. Kuba udělal nějaké melodie a začali jsme o tom vážně uvažovat. Přišla moje kamarádka Karin Skálová, vynikající ilustrátorka a malířka, tu napadlo, že překreslíme Mikulkovy obrázky a že budeme hrát s nimi.

Hrajete to i pro děti? Jak na to reagují?

Děcka to sežerou i s navijákem. Hráli jsme to v Pardubicích třeba pro padesát dětí s dospělými, pak v Děčíně i pro samotné děti bez dospělých a byly nadšené.

Jak se vám tady hrálo?

Skvěle. Dneska na představení od dvou hodin jsme měli plnej sál nabítej dětma a rozjždíme první scénu, pak se má objevit tygr, na kterého se má rozsvítit světlo – a já rozsvítím a světlo nikde. Tak jsem to zkoušela znova a znova a nic, takže Kuba začal řešit elektřinu a my jsme tedy zabavovali děti tím, že jsme opakovali písničku se zvířátky, a děti se zapojily a říkaly nám ta zvířátka taky. Tím jsme takových deset minut zabili, takže to vypadalo, že to tam vlastně patří.

Jaroslav Jurečka

Teze poroty:

„A ptáček neodletěl. Ani se nebál. Věděl, že kdo má takové veliké a smutné oči – není zlý.“ Téma touhy po svobodě se na divadle objevuje často. Výjimkou není ani divadlo pro děti. V inscenaci *O smutném tygroví* nám ji tvůrci nabízí nenásilnou poetickou formou. Poetickou a hudební. Jednoduchý pohádkový námět je vyprávěný krátkými dialogy a především nápaditými písněmi, které tvoří zvukový základ celé inscenace. Vizualní složce dominuje barevná stínohra, ve které ožívají ilustrace Aloise Mikulky. Velmi umně se využívá umístění některých objektů na plátno zepředu, díky čemuž se například jednoduše můžeme přemístit z české zoo na ostrov Sumatra. Herečky animují jednoduché, ale velmi funkční loutky citlivě a tvoří tím příjemný kontrast k jejich přirozenému temperamentu. Celkově je přítomnost všech aktérů na scéně velmi autentická a přináší nadhled a humor.

Čistý a kompaktní tvar inscenace považujeme za velmi kultivovaný způsob navazování na tradici hudebního loutkového divadla 70. – 80. let a toho si velmi ceníme.

Bürgermeister náš

Úplněnahé Divadlo, Veselí nad Moravou

Všichni jsou si rovni, ale režiséři rovnější

Střední hlavní program se nesl ve znamení společenské satiry. Soubor Úplněnahého Divadla z Veselí nad Moravou se v rafinovaně vystavěné inscenaci s názvem *Bürgermeister náš* zabývá kritikou demokracie, respektive autoritářství. Chytře se nepouští do vysoké politiky, ale zůstávají u toho, co sami dobře znají – divadelní zkoušky. Inscenace je totiž vystavěna jako divadlo na divadle, kdy amatérský soubor zkouší autorskou, společensko-kritickou inscenaci o politických kauzách našich porevolučních dějin. Postupně se ovšem zkouška komplikuje, ukazuje se, že vstřícná atmosféra kolektivní tvorby, kdy se všichni členové souboru mohou na podobě i vyznění inscenace podílet, je jen iluzorní a režisér Šimon stále autoritativněji trvá na tom, aby prostě herci dělali, co jim řekne, a hlavně u toho moc nepřemýšleli.

Všichni hrají velmi civilně, ale své postavy charakterizují s důrazem na jeden dominantní rys, který vyjasňuje jejich sociální roli v daném kolektivu. Vedle dominantního Šimona je tu na výsledek a efektivitu orientovaný Martin, citlivá či přecitlivělá Marie, Patrik, který se veze, harmonizující Andrea, a především komplikátorka Tereza, která chce mít vše řádně vydiskutované, aby si mohla za konečnou podobou inscenace vnitřně stát. Děj přes řadu zábavných peripetií spěje k očekávanému závěru – jednotliví členové postupně našťavaně opouštějí zkoušku, až režisér Šimon zůstane na celou inscenaci sám. Všechny scény, v nichž se jednotliví herci hádají s režisérem, jsou skvěle zvládnuté, a protože Šimon sedí za diváky u zvukařského pultu a herci pochopitelně zkouší na jevišti, nacházejí se diváci přímo v epicentru jejich konfliktu. Dusno v sále by se dalo krájet.

Vše se děje vtípně, ostře a nápaditě. Otázku ve mně vzbudilo snad jen to, že Šimon velmi záhy odkryje karty, ukáže se, že je odjakživa misogynní despota. To si toho v souboru nikdo nevšiml dřív? Rafinovanější by mi přece jen přišlo, kdyby se právě během zkoušení inscenace názorně ukazovalo, že demokracie je sice „fajn“, ale všechno v ní hrozně trvá. Takový návrat od kooperativního devised theatre k starému, osvědčenému režisérismu. Efektivněji by pak vycházel také paradox toho, že za hodnoty demokracie svou angažovanou inscenací bojuje arogantní egomaniak (což je situace, kterou jsem v profesionálním divadle už viděla nejednou...). Skvěle to naopak vychází ve scénách, kdy stále agresivnější režisér nutí našťavané herce, aby hráli vesele, šťastně a nadšeně.

Inscenace je budována převážně činoherně, loutkářských prostředků v ní nebylo použito mnoho. Ovšem když už, tak pouččně a efektně, např. vstupní obraz se stínohrou a srpem a kladivem byl stručný, úderný, vtípný i mrazivý. Pro vyznění inscenace má ovšem zásadní význam repetitivní scéna tanečku na píseň z *Těžké Barbory*, kdy čtyři herci velmi zdařile animují jednoho velkého manekýna. S postupným řídnutím souboru je rozpohybování bürgermeistersa v obleku stále obtížnější, až se nakonec bez kooperace skupiny stane nemožným. Tady se téma metaforicky vyjádřilo čistě loutkářskými prostředky.

Závěrečný potlesk bez děkovačky už byl jen logickým vyústěním předchozího dění a důkazem promyšlenosti celého tvaru.

Jitka Šotkovská

Režisér a bürgermeister mají vždycky pravdu

Jedním z témat, které mají divadelníci na divadle ve zvláštní oblibě, je – divadlo a divadelníci. Vychází to jistě jak z důvěrné znalosti prostředí, tak z nevykořenitelné chuti člověka zabývat se především svými problémy, ale tím bychom to vysvětlili příliš snadno. Jedním z důvodů je i fakt, že divadelní kolektiv je výhodnou metaforou společnosti jako celku. Lidé v divadle spolu musí vyjít, dohodnout se a spolupracovat: často to provází manipulace, zaťaté zuby, mocenský útlak a výlevy emocí, ale dojit k tomu musí. A pokud k tomu nedojde, je to na výsledku většinou velmi názorně a hmatatelně vidět – anebo k výsledku vůbec nedojde. V tom je divadlo skutečně obraz světa, *theatrum mundi*.

Bürgermeister náš Úplněnahého Divadla z Veselí nad Moravou je osobitou realizací této metafory. Mladý soubor zkouší inscenaci, kterou potřebuje projet v celku, premiéra se evidentně blíží. Inscenace je silně politická, ukazuje zkorumpovanost politických elit, zhrublost společnosti jako takové a prohospodařený étos sametové revoluce, kořeněný obligátním vzdycháním po „starých zlatých časech, kdy byl svět ještě v pořádku“. Kdyby ji na LCH soubor zahrál bez zcizující metaroviny, asi bychom ocenili odvážnou společenskou apelativnost, snad vytkli přílišnou černobílou,

ale v celku bychom chválili jasný názor společenský i divadelní, jakož i poučenost stran různých kalných kauz české politiky (není až neuvěřitelné, že dnešní dvacetiletí ví něco o Stanislavu Grossovi?). Snad bychom se jen divili použití *Konšelské písně* z Voskovcovy, Werichovy a Ježkovy *Težké Barbory* (1937) – to je satira z dnešního pohledu spíš úsměvně laskavá než jakkoli úderná.

Jenže o tu politickou inscenaci jde ve veselském divadle na divadle postupně míň a míň. A víc a víc jde o lidi, kteří ji zkouší. Projížděčka se zastavuje stále častěji a debaty herců mezi sebou navzájem i s režisérem jsou stále méně věcné a stále osobnější. Souboru se daří suverénně navodit atmosféru věrohodného dusna, v níž se nikdo „nechce hádat“, ale pasivní agresivita postupně dusí jakoukoli konstruktivnost. Dominují tomu herecky oba autoři – Martin Trecha, jehož „show must go on“ přístup se stává stále útočnějším, a Šimon Kyjovský, jehož režisér na začátku vypadá, že mu chybí jakékoli emoce i empatie, ale nakonec vygraduje svou roli do zuřivého výbuchu, který je vzteklý i bezmocný zároveň.

Modelový konflikt přitom nemá jednoduché řešení. Výhrady hereček a herců vůči režisérovi jsou často malicherné nebo dokonce mylné, režisér zase ukazuje neschopnost obhájit svou uměleckou pravdu a někoho o ní přesvědčit jinak než mocenským „jsem režisér, dělejte, co říkám“. Mladí divadelníci otáčejí – riskantně, ale zároveň sebevědomě – kameru na sebe.

Říkat, že společnost je v rozkladu, je snadné, ukázat na sobě samých těžkost smysluplné domluvy mnohem těžší a bolavější. Když se konflikt definitivně vyhrtí a zbytek souboru opouští sál, kde zůstane režisér sám, na chvíli se mi zardálo, jestli se jim celá inscenace nezploštila do anekdotky o cholericovi, s kterým nikdo nevydrží pracovat. Ale pak veselší ještě vše zvednou silným závěrečným obrazem, kdy satirickou „konšelskou“ choreografii tančí uražený režisér sám – a splyne tak s tím, čemu se chtěl svou inscenací původně posmívat. Sláva mu. On je pašák.

Jan Šotkovský

P. S. V souladu se smyslem a tvarem celé produkce se nikdo ze souboru nejde děkovat. Na toto konceptuální gesto reagovala na druhém představení část publika pod vedením Vladimíra Sosny spontánním konceptuálním gestem vlastním: rozhodli se tleskat tak dlouho, dokud děkovačka nebude. Když jsem opouštěl Spolkový dům, nebylo ještě jasné, či koncept se nakonec prosadí víc, ale ať už ustoupil kdokoliv, divadlo určitě vyhrálo!

Teze poroty:

Dokážeme hájit demokracii? Viděli jsme politicky angažovanou inscenaci, syrovou, sarkastickou a silně působící na emoce. Forma zkoušky inscenace, neustále přerušované z moci arogantního režiséra, je paralelou s mocenskopolitickými vztahy v našem aktuálně prožívaném čase – je velmi přesně a chytře zvolená. Gradování konfliktů režiséra s členkami a členy souboru, kteří se mu v určitých momentech postupně vzeprou, ale i vyklidí pole. Pojmenovává konkrétní traumatizující společenské problémy. Úplatnost médií, kruté hejtvování politiků, volební podvod na občany v podobě opoziční smlouvy a pletichy politiků vůbec v nekonečné řadě nikdy nepotrestaných kauz a podvodů. Znejistělou a z vulgarizovanou společností, která si idealizuje období totality, kdy prý nějaké jistoty byly. Tedy zahrnuje období totalitu a pak po sametové revoluci, přičemž animovaný pánský oblek s hlávkou zelí místo hlavy tančí na ironizující píseň o starostovi, kterou zpívali V+W v roce už 1938, za první republiky. Zkouška a animace se rozpadá, obraz expresivního tanečku osamocené režiséra oblečeného v tomto obleku moci je mrazivým vyústěním. Ovládl jeviště, vynutil si prostor a ukázal na zranitelnost demokracie. Samotné téma, přesné a uvěřitelné výkony a promyšlená režijně-dramaturgická koncepce, to vše se tu šťastně skloubilo v mimořádný divadelní zážitek, který bude ještě nějakou dobu rezonovat.

Prostě něco udělejte

Rozhovor se souborem Úplněnáhé Divadlo o inscenaci *Bürgermeister* nás

Jak vznikl nápad na vaše představení?

– Byl jsem na nějaké konferenci s českými politology, byli tam mladí lidé a politologové. Na konci byl prostor pro dotazy a jedna slečna se zeptala, co bychom měli dělat, aby demokracie byla lepší, když nechce nikam kandidovat a ani se politicky angažovat. Odpověď byla: „Prostě něco udělejte.“ A tak jsem přemýšlel, co je to moje prostě. A bylo to to divadlo. Takže jsem přišel za souborem, a jelikož máme stejný politický názor, shodli jsme se a vzniklo tohle.

Odkud jste čerpali inspiraci a data?

– Je to založené na písničce *Konšelská*. Vlastně i takhle stará písnička je pořád aktuální, a je to lepší, než kdybychom ten text říkali my sami. Takhle je aspoň vidět, že jsme objektivní v tom smyslu, že to je prostě ze dřív, a už tehdy to platilo.

– Jednotlivé scény byly inspirované tím, co jsme viděli a co jsme zažili. Třeba hospoda je konkrétní situace, když jsem pracoval za barem a sedl si ke mně pán a říkal tam tyhle věci. Když jsem odcházel z práce, tak jsem z toho byl takový zničený. No a z toho vznikla hospoda.

– Komentáře, které jsme použili, jsme našli přímo na Instagramu a Facebooku. Je to inspirované tím, co jsme zažili a co vidíme ve společnosti.

Vzhledem k tomu, jaké bylo představení, by mě zajímalo, jak vypadá vaše zkoušení?

– Více mírumilovně. Hodně diskuse, hodně zastavování.

– Někdo to sice vede, ale i tak je tam neustále diskuse. Někdy třeba dvě hodiny řešíme, jestli něco jo, nebo něco ne. Tohle představení nám zatím trvalo nejdéle, protože bylo skoro bez scénáře.

– Na začátku byla jen kostra, každý měl nějaký názor a chtěl ho říct.

– Třeba když jsme řešili, jestli ty klíče nejsou moc klíšé, tak jsme si řekli, že to prostě řekneme. Spoustu věcí tento formát odpustí, ale současně je docela těžký na zahrátí.

Jak se vám dnes hrálo?

– Naposledy jsme to hráli před měsícem a neměli jsme mezi tím žádnou zkoušku, takže to některé z nás určitě poznamenalo.

– Dobrou energii to začalo chytat až během toho představení, ne od začátku. Až když jsme se na sebe už trochu naladili.

– Ta zkouška nebyla, protože jsme všichni vysokoškoláci a měli jsme zkouškové, takže nebyl čas se potkat. Někteří jsme sem přijeli včera, každý z jiného města.

– A i ten prostor je pro nás malý. Trošku jsme na sebe v průběhu naráželi. Myslím si, že při tom druhém představení se budeme cítit lépe.

Františka Benešová

P.S.: Díky za přepis, Magdalenko!

Kuse z diskuse

Pochodně zapisovačů diskusí jsem dnes převzal já a nadále budu ctít formu tzv. „akademického senátu“, a využití zkratky DHZP (= další hlas z pléna).

O čem král doma nevěděl

DHZP: Mně přišel celý příběh nedokončený. Z vodníka se stala žába a pro mě to skončilo nepodstatnou věcí. Jak to bylo dál?

DHZP: Já jsem si na začátku myslela, že Tyrš bude například král, nebo jiná postava z příběhu. Připadalo by mi to vtípnější.

DHZP: Úplně moc jsem nepochopila, proč tam byl zrovna Tyrš, co zasahoval do děje. Na mě se jednalo o až moc přimočarý příběh, a i děti ho hned prokoukly. Rekapitulaci ve druhé polovině není nutno.

DHZP: Za mě Tyrš byl nejdůležitější postavou vůbec.

Jarka Holasová: Taky jsem se dost natrápila na tom, jaký je vztah Tyrše s králem.

DHZP: Opravdu silný estetický zážitek, který mi připadal jako kombinace Chucka Norrisa a YMCA. Ráda bych poznamenala, že je potřeba mít souhlas ke všemu, co se děje. Za hranicí bylo svícení baterkou dětem do úst.

DHZP: Mně se líbila jednoduchost a pochopitelnost scény. Jedna deska na vynošení, druhá jako pozadí.

DHZP: Je v textu osvětleno, co se stane s tím princem?

Michal Drmola: Jojo, vrátí se k mamince.

Jakub Hulák: Viděli jsme letos mnoho návratů do minulosti. Tady jsme se vrátili hlouběji do obrozeneckého stylu, což mě samotného dost obohatilo.

DHZP: Bylo mi nejasno hodně věcí. Nechácala jsem motivace postav, co se tam děje a zda konstantní proměňování tempa bylo úmyslné?

Lenka Dzadiková: Ocenila jsem warmup část a přirozený herecký projev. Máte dispozici na to zvládnout improvizované části s dětmi, jen je potřeba je dotáhnout, na což předpoklady máte. Hodně sympatické loutky. Trochu mi dělalo problém umístění zvukaře s akordeonem. Byl hodně blízko hernímu prostoru, tudíž jsem nevěděla, zda má být součástí, nebo už je opravdu bokem. Viděla a slyšela jsem ho slabě, tohle by se nemělo dít. Tyrš byl zajímavá postava, která k nám na Slovensko přinesla princip práce s marionetami. Tady zaznělo, že pro někoho byl Tyrš Norris a pro mě byl Rambo. Vyjevuje se tu rovina, v níž by Tyrš mohl být opravdický drsňák. Zkuste více implementovat Tyršovu tradici, kterou si vy sami razíte svým jménem a rozcvičkou na začátku.

Míša Homolová: Mě Lenka inspirovala, že Tyrš je Bůh. Dříve byl jev, že Kašpárek sehrával klíčovou roli a byl úplně všude. Navrhuji, že byste s Tyršem pracovali podobně. Prostě přijde a situaci vyřeší. Během představení jsem měla takové podezření, že předloha má nějakou svoji délku a vy jste ji krátili. Pak jste si uvědomili, že by to bylo moc krátký, tudíž jste se rozhodli přidat to cvičení. Za mě jste si vychutnávali, jak my cvičíme. Váhala jsem nad tím, jestli tomu tak je.

Jakub Maksymov: Ocenil jsem příjemně agresivní interakce s divákem, tedy pře-cvičování. Někdy opravdu působíte jako profesionálové svým suverénním vystupováním. Hlodá mě, že anotace v programu vůbec nesouvisí s tím, co vy děláte na scéně. Mám pocit, že mě sofistickovaně trolíte.

Johana Bártová: Já souhlasím s Míšou, aby pan doktor Tyrš přišel a všechno vyřešil. Já tuhle inscenaci viděla roce 2022, ale jiné herecké složení a podobu scény. Vidím tam velký posun. Baví mě, že v každém představení je pan Tyrš a má tam důležitou roli.

Jakub Šulík: Já mám takový traumatický vztah ke cvičení. Mě to nenaladilo, ale naopak vyděsilo a už jsem nebyl schopný s tím jít. Baví mě sledovat tvorbu zvuků na scéně, ale tady to bylo takové nepřesné. Více si to rozfázujte. Nedalo mi žádnou hodnotu, že byl zvukař vidět.

Irena Marečková: Mně se líbilo, že byly odhaleny zvukové efekty. Trochu mi vadila přítomnost modré židle ze Spolkového domu, jelikož to působilo trochu jako zcizovák. Dejte si pozor na použití barevných horizontů! Žluté světlo by mělo jít výš. Měla jsem pocit, že ledkové světlo využíváte jen ilustrativně, ale ne k navození pozadí. To tam zbytečně mnohokrát problikávalo.

Luděk Richter: Nemyslím si, že by soubor chtěl takhle pracovat s Tyršem jako s Kašpárkem. Historická poznámka: Tyrš umřel ještě před tím, než sokol pracoval s loutkami.

Soubor: Režisérka text krátila, ale ještě jsme ho upravovali podle dalších podnětů. Postupně se tam přidávaly i další motivy. Původně samotná Langerova hra nebyla tolik zajímavá, tudíž jsme museli vkládat různé akční momenty, aby se děti nenudily. U proměňování tempa jsme se nechali unést, jelikož jsme nepočítali s tím, že by někdo chtěl s námi zpívat.

DHZP: Když to srovnám s předchozím souborem, má za sebou víc – tam byla

interakce s publikem příkladná. Ten tělo-cvik, to překročilo míru manipulativnosti. Je potřeba si dát bacha na to nebyť manipulativní. Dejte si na to pozor.

Socha jako Brno

Peter Varga: Mně se líbila volba tématu, tedy brněnské sochy. Masky byly nádherné, ale za mě nehrály. Vy jste si s nimi zakrývali obličej a byly mrtvé. Předemnou hráli lidi za mrtvým panelem. Nebyla to práce s loutkou, ale s věcí. Jinak pointa super.

Jarka Holasová: Já jsem si mrtvost těch masek odůvodnila tím, že jsou prostě na magistrátě. A že oni jako pohybové divadlo úmyslně nechťejí pracovat s maskou.

Luděk Richter: Zajímavá politická satira. Souhlasím s Petrem, že masky fakt byly štítem jistého sdělení.

DHZP: Líbila se mi stínohra pózující ženy. Osobně bych zkrátila mluvené pasáže na magistrátu.

DHZP: Z tematického hlediska mám poznámku. Se mnou to nehnulo. Řeší se problematika rozdělování dotací, ale ono to bylo jen ukázáno, ale ne tematizováno.

DHZP: Pro mě tam bylo hodně zavádějících věcí a celý proces na magistrátu byl zcela zbytečný.

David Bolech: Unavuje mě stereotypní přítomnost blbých sekretářek v kancelářském prostředí. Překvapilo mě, že soubor se skládá primárně z žen a jsou schopny hrát něco takového.

DHZP: Souhlasím s tím. Mně z toho bylo naprosto špatně a byla jsem znechucená.

Johana Bártová: Viděli jsme nějaký tvar, co se tváří být dokumentární, ale spíš to byl fiktivní dokument, který nebyl ani založen na pravdivých informacích. Asi to mělo být satirické, ale mě to spíš uráželo a neměla jsem chuť vidět znovu něco takového. Bylo to neskousnutelné. Smála jsem se jenom u těch promítaných videí. Vnímala jsem to jako kritiku politické situace, avšak nadlinka s evropskou unií byla fakt zbytečná. Chtěla jsem vám fandit, ale nešlo to.

Jakub Maksymov: Já mám takovou teorii, že se v Brně objevilo jednu dobu několik falických soch a okolo toho jste začali tvořit. Pak to vypadalo, že chcete tvořit satiru nebo dokumentární divadlo. Bylo by lepší zjistit si trochu něco víc o tom, co chcete kritizovat.

Irena Marečková: Padlo tu, že masky byly jako štíty z kancelářských potřeb.

Ta růžová byla hned na začátku jednoduchá, což mi přišlo od začátku velmi vulgární. Celá inscenace mi připadala jako dehonestace sochařů nebo výtvarníků, co se shodnou s politikama, a to mi nedávalo smysl.

Lenka Dzadíková: Ani já jsem inscenaci nepřijala. Cítila jsem dost silné misogynní a protievropské smýšlení. Spojili jste dvě různá témata, umění ve veřejném prostoru a evropské rozdělování dotací, což mě totálně zmátlo. Ve skutečnosti tomu takto opravdu nebylo. Dali jste dohromady několik témat a nepovedlo se to.

Jakub Šulík: V Brně je hodně falických soch a očekával jsem, že na tuhle skutečnost bude nějaký jednoduchý vtípek, ale nečekal jsem vývoj k něčemu takovému.

Míša Homolová: Nepochopila jsem, proč si takhle smýšlející soubor vytvoří takto jednoduchou ženskou postavu. Kdyby třeba byla sympatická a postupně by se stávala blbkou, což bych pochopila, jenže ona byla taková od začátku, a nelíbilo se mi to.

Soubor: Mě fascinuje, jak to s vámi hnulo a nasrlo vás to. Měla to být jen anekdota a nic složitějšího. Původně jsme pracovali na tématu se silnou ženskou postavou. Potom jsme našli nějaký článek o absenci ženských prvků v brněnském veřejném umění. My z našich prací trochu máme nějaké zkušenosti s tím, jak evropská unie funguje.

Luděk Richter: Nechápu jakoukoliv spjitost umělecké tvorby a pozice Evropské unie. Je to nepochopitelné a hanebné.

Strávíš to, Otýlie?

DHZP: Mně bylo až fyzicky nevolno. Nevím proč. Já tam viděl, že když nás rodiče nebudou mít rádi, skončíme špatně.

DHZP: Moje dcera už tuhle inscenaci předtím jednou viděla a chválila ji. Já jsem měla pocit, že se mnou chtějí manipulovat a že se to vnučuje. Nepohodly jsme se.

David Bolech: Já jsem se taky zpočátku bál, že se mi bude něco vnučovat, ale pak to tak nebylo. Oceňuju soundtrack.

DHZP: Jako jejich dlouhodobá divačka říkám, že u nich vidím posun dál. Na mě inscenace působila jako opravdové umění.

DHZP: My jsme se s lidmi po konci představení chtěli bavit o našich zážitcích, ale já jsem nebyl schopný nic pojmenovat. Zanechalo to ve mně silnou stopu a byl jsem rád, že jsem nemohl vůbec komunikovat.

Luděk Richter: Oceňuji odvahu vstoupit do takového tématu a je cítit, že je to osobní. Trochu jsem měl pocit, že lezu někam, kde nemám co dělat.

DHZP: Pro mě to bylo hodně osobní až do doby, než se stala vražda. Opravdu silné téma, které se dotýká mnoha lidí.

DHZP: Moc jsem nepochopila Kubovu funkci při smetení věcí ze stolu na zem. Ještě jsme se s lidmi neshodli, zda pasáž „sex s řepou“ měla být násilnou vraždou.

Peter Varga: Viděl jsem, že někoho přivezli na invalidním křesle, ale pak to bylo trochu vyignorováno, protože z něj vstávala.

Jakub Maksymov: Na začátek bych řekl, že si vážím vaší odvahy jít do něčeho takového s tímto tématem. Jdete do toho naplno a obnažujete se před námi. Dost originálních metafor a práce se znakem mi ukazuje, že je přítomen nějaký odstup. Já jsem rád vždy, když vidím na divadle něco nového a originálního, což byla pasáž se řepou. Oceňuju výběr soundtracku. Je to vtípné, ale naprosto dává smysl, proč tam taková hudba je. Ale abych jen nechválil, je tam pár nedostatků. Invalidní vozík byl trochu matoucí, protože si pak stoupne a je v pořádku. Mám pocit, že tam došlo k chaosu kuchyňského náčiní, to jídlo přeci odkazuje ke konzumaci, ne k přípravě jídla.

Míša Homolová: Chci navázat na tu postavu v černém; když přišla, Otýlie pokaždé začala nanovo. Tenhle jev jsem brala, že bordel na stole je něco, co se ona snaží někomu sdělit, ale smetením se ukáže, že ji nikdo nechce poslouchat. Různé batůžky mi hned prozradily rozdělení věkových etap. Byla tam velká odevzdanost, bylo to maximum, co tam můžeš dát. Byla ta řepa vařená nebo syrová?

Lenka Dzadíková: Přidávám se do klubu fanoušků. Krásně se tam slévaly dvě linie, co tu letos na Loutkářské Chrudimi máme. Tedy „Filoména, patronka dětí“ a „hledání ideální ženy“. Jen věc úvahy. Já jsem uvažovala nad elektrickým křeslem a zda je potřeba takového rámce, jelikož my u nás nemáme elektrická křesla, tak jestli by tam neměl být jiný závěr.

Irena Marečková: Kvůli křeslu tam je ten průhledný igelitový předěl. Nepřišlo mi, že by byl tolik důležitý. Já jsem pána v černém brala jako nějakého ošetřovatele a později jako pracovníka v léčebně. Taky jsem smetení chápala jako různé životní etapy. To smetení pryč tvoří hranici, co nás postupně zadržuje.

Jakub Maksymov: Mám teorii, že se jedná o poslední jídlo pro odsouzenou před smrtí!

DHZP: Mně se to hodně líbilo, byl jsem ve druhé řadě a trochu jsem se bál, že když vepředu bude sedět někdo ve dráhém obleku, scéna se stříkající řepou se mu moc líbit nebude.

Soubor: S tématem body shamingu jsem se setkala párkrát během rozhovorů s maminkami ve školce. Díky, Kubo, že sis všiml té poslední večeře. Surovou řepu tam skutečně máme. Dnes jsme při druhém představení odrovnali ten kráječ. Fo-lii máme čistě z pragmatického hlediska,

abychom situaci uklízečkám usnadnili. V programu je chyba, jelikož v názvu má být na konci otazník.

O smutném tygrovi

DHZP: Mě baví tanečně hudební složka, měla jsem potřebu se přidat, ale hlídala jsem, abych neohrožovala ostatní diváky. Děkuju za zážitek.

DHZP: Pro mě to je osobní pohádka. Loutky byly podle Mikulkovy ilustrace a respektovalo se to, což mi připadalo hezké.

Jarka Holasová: Po včerejších představeních jsem z tohohle cítila pohlazení a ujištění, že divadlo má smysl.

Lenka Veliká: Mně se to taky líbilo svojí nekomplikovaností. Líbila se mi hudební složka, která nebyla jednoduchá. Minutáž podle mě byla snesitelná pro nás i malé děti. Dámy byly srozumitelné, což jsem jim říkala už osobně. Chtěla bych, aby mi někdy říkaly pohádku.

Luděk Richter: Zůstalo to mikulkovské. Byly rozehrány jeho ilustrace. Dokázali jste ty obrázky dostat do pohybu, a ještě něco přidat. Vložili jste tam hudební složku a silně se tematizuje. Rovina dohadování, v níž se přiznává, že jste dvě rodiny, se k Mikulkovi hodí, teda aspoň podle jeho poetiky.

David Bolech: Když tygr poprvé sedí v kleci a vzpomíná na své mládí na Sumatě. Je to stejný tygr, nebo nějaký jiný? Moc jsem to nepochopil.

Míša Homolová: Ty šelmy rodí každý rok, takže se vycházelo ze skutečnosti.

DHZP: Já jsem to pochopila, že ten tygr je v myšlenkách a vzpomíná.

DHZP: Já mám takový malý detail. Jak se posílal globus, nešlo vidět, co tam bylo vyznačeno.

Jakub Šulík: Mně pomohla velká šipka, co tam byla.

David Bolech: Já to taky neviděl.

Míša Homolová: My jsme si celý tvar pojmenovali jako poctu Aloisu Mikulkovi a souhlasíme s tím, co říkal Luděk. Ocenili jsme, že hudba stojí na stejné rovině s výtvarnou složkou. Obrazy byly hezky propojeny s písněmi a zapadalo to do sebe. Stínohry byly čisté, srozumitelné a nebylo potřeba nic víc. Přišlo mi dobré, že tam jste sami za sebe. Většinu z vás znám a nepřišlo mi, že si na něco hraje, ale férově tam jste a chcete nám něco ukázat. Interakce s dětmi byla taková nenásilná. Já jsem si skutečně vzala hotovost. Přiznávám, že jsem se stále dívala a zkoumala, jak funguje to otáčení loutek. V rámci jednoduchosti a hravosti se to k tvaru hodí.

Irena Marečková: Jak je tam ten úvod a kresby různých návštěvníků zoo, kašpárek a tak. To jsou vaše nebo dětské kresby?

Soubor: Jsou to ilustrace pana Mikulky a některé jsou vytvořeny naší výtvarnicí. Hledali jsme i v jiných jeho knížkách.

Irena Marečková: Bylo vidět, že je to jiný rukopis.

Jakub Hulák: Já bych rád podotkl, že Mikulkův styl se v době proměňoval.

Jakub Maksymov: Příkladná péče o loutkářskou tradici. Tahle forma dnes mizí.

Jakub Šulík: Bylo to příjemné, seděla mi hudba s výtvarnou složkou. Bylo to příjemné a bavilo mě to.

Lenka Dzadíková: Ocenila bych jinou zeměkouli, která není vytržena z plastové točité konstrukce.

Soubor: Děkujeme, byli jste úžasně publikum.

Bürgermeister náš

DHQP: Já chci pochválit. Mě bavil rámec, jak divák neví, kdy představení začíná a končí. Bavilo mě to.

DHQP: Byla jsem ráda za takové téma a jakým způsobem bylo zpracováno. Čím dál to pokračovalo, tím víc mě bolelo břicho, chtělo se mi zvracet a režisérovi jednu vrazit.

Jarka Holasová: Generační výpověď a bylo to na mě dost silný.

DHQP: Vydrálý po všech stránkách. Podle mě byste s tím měli objet všechny domovy důchodců, internáty a další podobné instituce napříč republikou.

DHQP: Byli jste naprosto úžasní, jak se to rozpadlo. Vedle nás seděla rodina, která byla smutná, že jste teda nic nezahráli.

DHQP: Vedle nás byla rodina zase smutná, že jste to na začátku ještě neměli vůbec připravený.

DHQP: My jsme se při druhém představení pokusili, abyste pokračovali dál. Během představení jsem se rozbřečel.

DHQP: Ve mně se naprosto zvnitřňuje tohle téma. Hodně silné. Mám pocit, že to zlo je ve mně.

DHQP: Vyvolalo to dost otázek ohledně toho, jaký předáme další generaci tenhle svět.

Luděk Richter: Podle mě je dobře, že se na děkovačku nevrátili, protože by to ztratilo správnou tečku. Ve Svitavách nikdo nebyl schopný tleskat.

DHQP: Otevřelo se mi tam hodně rovin. Oceňuji, že režisér tam takhle hrál a ustál to.

DHQP: Tleskání na konci mě odrovnalo. Taký jsem začala plakat.

Irena Marečková: Podle mě tu všechno bylo řečeno. Já jsem přišla trochu později, až na oplodňování vajíčka, a pak jsem se doptávala, co všechno bylo před tím. Jsem ráda za tematizaci totalitního režimu, a že to jde od mladých. Všechno, co se děje v té skupině/instituci, se opakuje a je to všude podobné. Hierarchie, jakou

ukazujete na divadle, byla taky v politice. Naprosto čistý. Stínohra skvělá. Všechny vizuální složky byly přesný, střední.

Johana Bártová: My nejsme od sebe moc věkově vzdálení a byla jsem ráda, že vaše repliky a promluvy nepůsobily strojeně. Tady mě ta syrovost hodně pohladila.

Miša Homolová: Ono je těžké působit civilně na diváky. Předpokládala jsem, že to hraji, protože takhle by se nemohlo dál pokračovat. Bála jsem se, aby se nepřekročila nějaká hranice. Ten závěr jsem skousla. Soucítila jsem s tím klukem, co to potřebuje stopnout. Jak tam byly ty útoky na ženu, tak by mě zajímalo, jestli to jsou různé ženské figury, nebo jen jedna.

Jakub Maksymov: Když jsem to viděl poprvé, říkal jsem, že jsem všechno s vámi sdílel. V hlavě jsem si říkal, že podruhé si to už tolik neužiju, ale znovu mě to vtáhlo

a pozorně jsem zkoumal, co děláte. Užil jsem si to víc než poprvé.

Luděk Richter: Chtěl bych zdůraznit, jak to dokážete dohnat na ostří nože, což obdivuju. Jako větší hodnotu vnímám, že hrajete satiru na společenské problémy. Já si neříkám, že to hrajete o nějaké generační výpovědi, ale že tomu je nadále i dnes.

Lenka Veliká: Chtěla jsem se zeptat souboru, jak to vzniklo?

Soubor: Seděl jsem na konferenci s českými politology, a jedna dívka se jich zeptala, jak bychom my v našem věku měli udělat lepší demokracii. Jeden z nich odpověděl, že cokoliv. Mě napadlo zrovna udělat divadlo. Útoky byly složeny z několika případů, například Markéta Adamová Pekarová, Alena Schillerová, Olga Richterová atd.

Milan Hábl

Hurvínek na útěku

Drahé čtenářstvo,

máme pro vás plno dobrých zpráv. Ve chvíli, kdy čtete tyto řádky, se Hurvínek a František nacházejí ve svých hereckých šatnách ve zdraví a bezpečí. Aby se už žádné podobné situace neopakovaly, rádi bychom publikovali Hurvínkovo vyjádření, v němž vysvětluje okolnosti svého zmizení.

Ahoj, tady Hurvajz,

děkuju vám všem za lásku a starostlivost v průběhu mého zmizení. Vážím si toho. Už nějakou dobu bojuji s tím, že mě někdy lidé přestávají vnímat jako svébytného loutkového umělce, ale jako jednoduchou dřevěnou věc bez jakéhokoliv smyslu sebepojetí. Mrzí mě, když na mě lidé pohlížejí jako na nějaký stroj na zábavu, smích a vtipy. Jsem také bytost, která něco představuje a má vlastní identitu, která není nahraditelná, jak si někteří mohou myslet.

Se vznikem různých filmů, v nichž pořádně nevystupuju ani já, ale spíše můj hlas, jelikož zbytek je udělán někým cizím v počítači, jsem se postupně začal cítit zbytečně a nahraditelně. Tenhle pokrok mě v něčem děsí a bojím se, že mě lidi začnou přehlížet, až na mě úplně zapomenou, protože toho nedokážu tolik jako nějaká kreslená opice.

Když jsem uvedl, že chci jít ke svým, nemyslel jsem tím jenom loutky, ale i loutkáře, kteří mně a dalším mým kamarádům naprosto rozumí. Všichni jsme na stejné vlně a já nemám pocit, jako bych byl pouhá věc, nýbrž skutečná bytost.

Strávil jsem tu s vámi opravdu mnoho krásných chvil. Nabral jsem dostatek inspirace a sebevědomí na další tvorbu.

Na mě si jen tak nepřijdou. Chá Chá

Váš Hurvajz.

Se sepsáním po gramatické stránce tohoto textu výrazně dopomohla Hurvínkova nejlepší kamarádka Mánička.

Děkujeme, že jste byli po celou dobu pátrání s námi a věřili nám.

S pozdravem

Vrchní komisař Vrťapka mladší

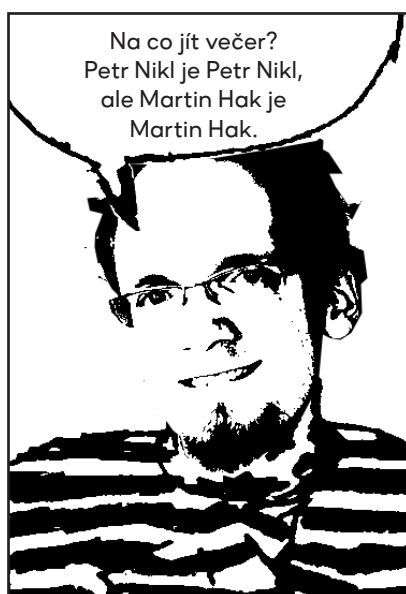
Tam někde venku jsem já

V Doylově *Ztraceném světě* dle Tomáše Hájka se skupina mužů vydá objevit do hlubin divočiny domněle existující ukrytý svět praještěrů – vrátí se však bez důkazů a není jasné, zda to, co zahlédli a zaslechli, bylo skutečné, nebo šlo jen o jejich představy či halucinace. V *Kosmopocích* skupiny Fras, v nichž podivínský kameraman vyhlíží na islandských kopcích mimozemskou civilizaci, v jejíž zjevení věří, také není na konci jasné, zda skutečně nějaké mimozemšťany spatřil, nebo se s nimi dokonce spojil. Hájek je ovšem melancholický humorista a racionalista, absence důkazů je u něj jasnou blamáží. Tvůrci *Kosmopoců* (Johana Bártová, Ema Lovecká a Jakub Šulík) naopak pracují s lyrickým rozostřením vztahu mezi realitou vnitřní a vnější – snaha navázat kontakt s něčím neznámým, co má přijít z hvězd, se může stejně platně odehrávat v dimenzi kosmu i dimenzi lidského nitra. Podstatná je vnímavost vůči ne-lidskému, bytostně jinému. Ten jiný, koho vyhlížím, můžu být nakonec já – já jsem taky přece někdo jiný, to věděl už Rimbaud. Přiznávám, že po týdnu sepsování zpravodajových reflexí, kdy člověk neustále mobilizuje pojmové aparáty, pro mě bylo nesmírně úlevné, ba léčivé vidět něco tak zásadně nepojmového. Něco, co velmi subtilně a neagresivně připomíná, že naprosté většině věcí kolem nás neporozumíme, natož abychom je zachytili do slov. Jak zpívá Karel Plíhal: *Víno rozléváno, chleba drolen / pro tu temnou hmotu všude kolem...* Tak nějak tak.

Jan Šotkovský

P. S. Loutky na Loutkářské Chrudimi nabízí po představení k prohlédnutí kdekdo, ale nabídnout je k ochutnání, to je teda jiný agar!

Co je co

Credits: Kreslí Vojta Líba, píše život sám.

Uko Ješita českého divadla a ti druzí

Mám ráda loutkové divadlo, zejména takové, kde po příchodu do divadla člověk nepozná, že bude loutkové divadlo. Když přijdu do divadelního sálu a uprostřed jeviště vidím loutkové divadélko, znejstím...

Některé soubory nám pak rozsvítí svou kuchyňku a člověk si může vychutnávat dobrotu, které vaří před našima očima. No, a jiné zhasnou v obýváku a rozsvítí telku. Pardon, navštíví loutkové divadélko. A to je mi líto. Pokud je záměrem, abych se jako divák lépe soustředila na malé loutky a na detaily, funguje to na mne spíše opačně. Je to podobné, jako když jedete nakoupit do supermarketu, do kufru auta si dáte malý kufřík a nakoupíte jen tolik, co se vejde do něj.

Mistrem detailu je pro mne Uko Ješita českého loutkového divadla – pan Tomáš Hájek s celou svou (stejně minimalistickou) loutkářskou družinou. Už v jeho meotarových představeních to byly právě minidetaily, které mne bavily. Letos svou scénu rozšířil na celou šířku jeviště malé scény DKP, přesto to detailům nijak neublížilo, spíše naopak. Nemám potřebu jít se podívat zblízka. Stejně jako japonskému mistru miniatur z filmu *Jáchyme, hod' ho do stroje!* lupa spálila jeho nejzvučnější výtvar, i já bych možná zblízka zjistila, že baterka ve stanu není baterka, že na plátno v přednáškovém sále nepromítá minimeotar, další zklamání ani nechci předjímat.

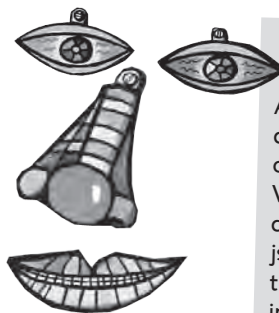
Kéž bychom si ve velkém divadle mohli užívat krásného divadelního prostoru a nemuseli koukat na telku!

Michaela Seghmanová, seminaristka

Ztráty a nálezy

Zaběhnutá béžová dětská mikina s Garfieldem nechť se ozve páníčkoví: tel. 777 177 642 (pan Fr. Štěňha).

Ve spolkovém domě byl nalezen červeno-černý batoh. Je k vy-zvednutí v úschovně Divadla Karla Pippicha.

Zažít sen

Asi největší štěstí, které mě na letošní Chudimi potkalo, bylo, že jsem se na poslední chvíli dostala na *Reunion* Divadla Mehedaha. Vcházím do sálu, kde už představení začíná, a slyším Petra Nikla, jak říká divákům: „Vy, co jste dnes už viděli pět představení, se nebojte, tady nemusíte o ničem přemýšlet.“ Tuto informaci zřejmě můj mozek vypustil a hned v druhé scéně jsem se přistihla, že přemýšlím nad významem toho, co vidím. Najednou však všechny myšlenkové pochody usnuly a nechala jsem se unést snem, který se odehrával na jevišti. Když jsem se v okamžik, kdy se nad jevištěm vznášela loutka z jemného růžového peří, podívala do publika, viděla jsem samé dětské oči. Všichni byli zaujatí tou jemností a ladností, jednoduchostí a krásou. Bylo to, jako kdyby se fantazie přeměnila ve skutečnost. Střídaly se obrazy plné smyslu pro detail a otevřené představivosti. Světýlka, světlušky a stíny tvořily harmonii s poklidným tempem živých obrazů i klavírního doprovodu. Na jevišti se odehrávala přehlídka jemně zdobených loutek, sošek, lampiček i hraček. Myslím, že není co dodat. Právě jsem zažila ten nejkrásnější sen, o kterém by se nám snad mohlo jenom zdát.

Františka Benešová

9.00	O medvídku Hajáčkovi	Malá scéna Divadla Karla Pippicha / Divadlo jednoho Edy / 45 minut / od 3 let
10.00	Amundsen	Scéna MED / Loutky v nemocnici, Praha / 40 minut / od 6 let
10.00	V jednom lese, v jednom domku	Zahrada Městské knihovny / Vozichet – Ruda Hancvencl, Jablonec nad Nisou / 30 minut / od 6 let
10.00, 12.00, 14.00	Při chůzi	Klubovna DKP / Missing Pages Theatre – Alena Skálová, Praha / 50 minut / od 10 let
11.00, 13.00, 15.00	Hugův svět	Jeviště Divadla Karla Pippicha / Bábkové divadlo Bratislava, Slovensko / 50 minut / od 3 let
13.00, 14.00 a 15.00	Archa světla	Maringotka u Divadla Karla Pippicha / Divadlo Víti Marčíka / 40 minut / od 10 let
14.00	Brouček	Scéna MED / Divadlo Lokvar, Praha / 45 minut / od 6 let
14.00 (A, B, C)	Sešlost k OSLU	Malá scéna Divadla Karla Pippicha / Pod kloboukem, ZUŠ Chlumeč n. C. / 50 minut / od 7 let

14.00–16.00

Za Divadlem Karla Pippicha

Loutkářská pouť Ukázky práce seminářů

v 16.00 zakončení festivalu s vyhlášením výsledků v Šapitó za divadlem

program prezentací práce seminaristů 73. Loutkářské Chrudimi

10.00 Škola Bohemia třída č. 6 DC -Au! Au, Autenticita (30')	14.00–16.00 Slavoj klub DKP A – Animovaný film – prezentace videoklipu (15')	15.15–16.00 Slavoj klub DKP F – Experimentelle elektrische aufnahmegeräte orchester LCH – prezentace videoklipu
13.00 Šapitó za DKP DB2 – Loutkový cirkus (20')	14.00 Fontána za mostem PT – Příměstský tábor (15')	V průběhu programu v Šapitó za DKP H – „Řeč je pramenem nedorozumění“ - Antonie de Saint-Exupéry
13.30 U rybníčku za DKP DB – Pojď si hrát divadlo! (20')	14.15 Slavoj klub DKP L – Loutkové divadlo stále se mnou – instalace (15')	16:00 Šapitó za DKP Zakončení festivalu
14.00–16.00 Park za DKP RB – Zlatovláska – instalace R – Dřevo–loutka–divadlo – instalace	14.40 Park (sraz u Šapitó) S – Storytelling – Řemeslo vypravěčů (10')	V případě nepřízně počasí se celý program přesouvá do prostor Divadla Karla Pippicha.
14.00 Šapitó za DKP RA – Naše rodinné loutkové stříbro (20')	15.00 Šapitó za DKP DB3 – Pojď hrát divadlo! (10')	

koncert
20.00**Mňága a Žďorp**Letní kino
Lázeňská ul.